

ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ СІОУЗА ПІСЬМЕННІКАТ БССР

№ 6 (1425) Серада, 20 студзеня 1960 года Цана 40 кап.

Музычная канферэнцыя

На вуліцах Мінска, у трамваях і тралейбусах мы ўсё часцей сустракаем дзяцей з папкамі для нот у руках і з футэрамі, у якіх захаваны скрыпкі, віяланчэлі, баяны, домры, Гіта — дзятчынкі і хлопчыкі, якія навуваюцца музыцы, і колькасць іх расце літаральна з кожным днём.

У нядаўнім мінулым у сталіцы нашай рэспублікі была ўсяго адна музычная школа, а цяпер іх — сем. Гітны школы адкрыты ў раёне раённай Мінска, у гарадках яго буйных прамысловых прадпрыемстваў — аўтамабільнага, трактарнага, папельнага заводу, камвольнага камбіната. Але і яны ўжо не могуць задаволіць узростаўную патрэбу ў музычнай адукацыі. Таму амаль пры ўсіх агульнаадукацыйных школах беларускай сталіцы, пры многіх палачках культуры працуюць гурткі музычнага выхавання.

Аказанне металычнай дапамогі настаўнікам музычных школ горада і рэспублікі — адна з задач металычнага кабінета Беларускай дзяржаўнай кансерваторыі, які адкрыўся ў верасні 1959 г. Сваю работу кабінет пачаў з азнамялення са станам навуцальна-выхаваўчай работы мінскіх музычных школ. Больш трыццаці кансерваторыі наведлі класы фарціяна, скрыпкі, віяланчэлі, народных інструментаў, салфеджыю, заняты харавых і аркестравых класаў музычных школ; разам з іх педагогамі абмеркавалі найбольш важныя пытанні выкладання, аказалі практычную метадычную дапамогу малым педагогам.

Надаўна гарадскі аддзел культуры сумесна з металычным кабінетам кансерваторыі правяў першую канферэнцыю настаўнікаў музычных школ Мінска.

На гэтай канферэнцыі з паведамленнямі аб вучэбна-выхаваўчым працэсе ў музычных навуцальных установах горада выступілі намеснік дырэктара кансерваторыі па навукова-металычнай рабоце прафесар І. Палфёраў і акадэмік кафедры струнных інструментаў кансерваторыі Н. Браценнік.

Дырэктары і выкладчыкі расказвалі аб сваёй рабоце, аб тым, якія вынікаюць рашэнні ХХІ з'езду КПСС па ўмацаванню сувязі школы з жыццём. Значны поспех дамагліся калектывы музычных школ, дзе дырэктар І. Герман і музычны школы Мінскага аўтазавада (дырэктар В. Варатнік), ЛІІ адрозніваюцца ад іншых высокім узроўнем навуцальна-выхаваўчай работы і актыўнай дзейнасцю па прапагандае музычнай культуры сярод дзяцей і працоўных горада.

Слугуюць асабліва выдатны пачынаў аўтазавадскай школы, якая адкрыла музычны лектарый для школьнікаў і бацькоў. «Юны сябра! Калі ты хочаш навуцальна слухаць і разумець добрую музыку — прыходзь да нас у клуб» — такі зварот мы чытаем у аб'явіцы, вышпущаным лектарый. І не дзіўна, што ён хутка набыў пшад сэрцаў і сэрцаў дзяцей, і сарод іх бацькоў, якія з зааваўленнем і вялікай карысцю для сябе наведваюць выдатны лекцыйна-канцэрты.

Аўтазавадцы любяць і ганарыцца сваёй школай. Дырэктар і сакратар партыйнай арганізацыі калектыву беларускіх аўтамабільнаўнікаў — нярадка гасці юных музыкантаў.

Пры музычнай школе трактарнага заводу (дырэктар Г. Іванюк) паспяхова працуе адукацыйнае ўстанова горада вярхоўнага музычнага школы для дзяцей. Тут навуваюцца ігры на розных інструментах тых, што не

Р. ЛЯНДРЭС, загадчык металычнага кабінета Беларускай кансерваторыі.

НЕ ДЛЯ ВАЙНЫ НАРОДЖАН ЧАЛАВЕК

Мітынг студэнтаў і выкладчыкаў Мінскага педагагічнага інстытута імя Горкага, прысвечаны заканчэнню работы IV сесіі Вярхоўнага Савета СССР. Выступае студэнтка III курса Галіна Стручына.

Гэта ўмацоўвае вялікую надзею народаў

Савецкія людзі добра ведаюць, што такое вайна: мы перажылі апошняю, самую цяжкую ў гісторыі чалавечтва, вайну, вынеслі на сваіх плячах яе асноўны цяжар: крывей і жыццём мільёнаў сям'яў нашай Радзімы заваявалі мір для ўсіх народаў, для ўсяго чалавечтва. Прайшло п'ятнаццаць год. Мы залычылі раны на сваім целе і залычылі раны на целе зямлі нашай — адбувалі гарадзі, заводы, чыгункі, калгасы, пасадзілі новыя сады і ўжо даўно збіраем з іх багаты ўраджай. Нельга толькі залычыць раны ў сэрцы мацяры, удоў, сірот, нельга забіць тых, хто аддаў сваё жыццё за мір і шпачце на зямлі.

Калі я прыязджаю да бацькоў, у мяне там бываюць дзяцкі хвіліны: маці раптам пачынае ўспамінаць ераваго малодшага сына, майго брата, як жыў, мацярынскае сэрца не можа пагадзіцца, што яго няма, у ім гарыць надзея, што сын недзе жывы, што толькі нейкія выключныя абставіны не дазваляюць яму вярнуцца дадому. А брата майго забрала вайна, але нават магілы яго ніхто не ведае. Дзе яна — пад Сталінградом, Арлом ці Курскім? Ці, можа, усяго некалькі кіламетраў не дайшоў салдат да бацькоўскага дома?

Я прыгядваю першы дзень міру, калі мы на ямецкай зямлі салоталі пад Перамою. Я прыгядваю зноў, якія везлі дэмабілізаваных на ўсход, вярталі мільёны салдат да мірнай працы. Бясконца ішлі гэтыя шмалы з песьнямі, з музыкай. Мы тады цвёрда верылі, што чалавечтва перажыло апошняю ваенную катастрофу, больш ніколі ўжо не дапусціць, каб шалёныя маньякі — такія, як Гітлер, арганізавалі новую вайну. Гэтая цвёрдая ўпэўненасць давала сілу нашаму народу працаваць, будаваць сваё шпачце з такім жа геарыдаем, з якім ён ваяваў.

Мы — не з ліку палыхлых, у людзей, якія зробілі найвялікшую ў свеце рэвалюцыю, пабудавалі сацыялізм, перамаглі ў найстрашнейшай вайне, — моцныя нервы. Але будзем шчырымі. Трывожна рабілася на сэрцы ў кожнага з нас і асабліва ў мацярой, калі мы чулі, як вакол нас новыя прэтэндэнты на сусветнае панаванне даскадзі зброй, размахвалі атамнай бомбай тады, калі ў нас яе яшчэ не было, арганізавалі розныя блокі, пакты — НАТО, СЕАТО, абкружалі нас ваеннымі базами, рабілі правакіды то ў Кіраў, то ў Егіпец, то ў Ліване, то ў Венгрыі... Так і цягнулася многа год. І гэта вымушала савецкі ўрад адрываць маладых людзей ад працы, ад вучобы, наводзіць армію.

Але назломнай была знешняя палітыка Савецкага ўрада, вызначаная яшчэ вялікім Леніным на зары сацыялізма, — жыць у дружбе з усімі народамі, суснаваць і наспына праўдзіць клопат аб умацаванні міру і баспекі.

Калі вырасла агнявая магунтасць Савецкай Арміі, калі мы пераканаліся, што можам не колькасцю штыкоў, а ішчымі, больш дасканалымі сродкамі абараніць рубяжы Радзімы, Савецкі ўрад пайшоў на аднабаковае скарачэнне Узброеных Сіл. І ў той жа час мы першымі спынілі выпра-

Пятро ПРЫХОДЗЬКА.

ЦЁПЛЫ ВЕЦЕР

Разаслаў студзень футру на ўзгорку. Ціха лёгшы пад тваёй бароў. Ясна сцяпяная вайна зоркі, што вяртаюцца з войска дамоў.

Неба імі — палеткі зімовыя, Неба — ў зыяні касмічных ракет. Новы год Стаў нам абнадзе новаю, Цеплым абнадзеўшы свет.

Недарама словы гэтыя — радасць. Цеплыя — сёння ў песьні маёй. Пастанову савецкага ўраду, Як ясны, мы сустраці зімою.

Колькі новых дарог перад намі! Нам у міры і радасці жыць. Пэўна ж, далёмі хутка шляхамі Хтосны першым на Марс узляцішы.

Зноў вяслелі ў нас будучы, радзімы. Будучы песьні гукаць да вядна. І салдата на зямлях палітных Стрэне ўзлетам арміям ясна.

Можна, многае здасца звычайным, Чым жыл мы штодзень і штогод. Але кожны твой крок будзе слаўным

Тым, што робіць твой мудры народ. Будзем атамным ледаколам Акіянаў расколкаць лёды. Будзем зноў адпраўляць на вяселле ў таігу будаваць гарады.

Яшчэ снег густа сцяпела ў полі, А ўжо ў думках — пралескі цвітуць. Хвалі рэк у блакітным раздоллі Крыгі зноў на хрыбтах панясучы.

Будзе май. Будучы росныя травы. Цёплым ветрам павее Усход. І на радасць хай Кожнай дзяржавы Войні халодных растопіцца лёд!

— Мы — сцяганосцы міру.

— Мы — людзі працы.

Так гавораць пра сябе савецкія людзі. Гавораць з гордасцю, бо Савецкая дзяржава з першых дзён свайго існавання абвясціла: «Мір народам!»; гавораць з упэўненасцю ў сваіх сілах і ў сваёй справе, бо праца прынесла нам вялікі перамогі ў будаўніцтве камунізма.

На працягу жыцця многіх пакаленняў людзі пракліналі войны, але не маглі іх пазбавіцца: вайна — спадарожнік акалітацыйскага грамадства. Ваявалі каменным тапаром і лукам, ваявалі пікай і шабляй, штыком і вінтоўкай... Цяпер з'явіліся атамная і вадародная бомбы, цяпер вайна нас чакае на масавыя знішчэнне.

Але цяпер можна пазбегнуць вайны! Цяпер ёсць сіла, якая здольна перагардаць дарогу вайне. Гэтая сіла — магунты сацыялістычнага лагера, вялікі рух прыхільнікаў міру ва ўсім свеце, гарадчае жаданне простых людзей свету жыць у дружбе.

Так, у сучаснай абстаноўцы больш не існуе фатальнай немінунасці вайны. Больш таго, можна і неабходна назусёды выключыць вайну з жыцця чалавечтва. Шлях да гэтага — усеагульнае і поўнае разбраенне, аб чым савецкі народ вуснамі свайго вернага сына, настомнага змагагара мір М. С. Хрушчова заявіў на Генеральнай Асамблеі Арганізацыі Аб'яднаных Нацый у верасні 1959 г.

Давайце саборнічаць не ў гонцы ўзбраенняў, а ў мірнай працы, — гаворым мы капіталістычным краінам. — Давайце распусцім усё ўзброеныя сілы і забаронім іх аднаўленне, знішчым усё віды ваеннай тэхнікі, узбраенняў і баявых запасаў. Давайце поўнасцю забаронім ядзерную зброю і ліквідуем яе запасы, спынім выраб і знішчым усё віды ракетнай зброі, забаронім сродкі хімічнай і бактэрыялагічнай вайны... Мы заклікаем да гэтага, мы гатовы на гэта!

Часвэртая сесія Вярхоўнага Савета СССР, якая адбылася дзямі, зноў прадамастравала гэтую нашу рашучасць, гэтак наша жаданне. Сесія прыняла Закон аб новым значным скарачэнні Узброеных Сіл СССР і Зварот да парламентаў і ўрадаў усіх дзяржаў свету.

У Законе аб новым значным скарачэнні Узброеных Сіл СССР гаворыцца: «Савецкі Саюз, настомна дабіваючы змякчэння міжнароднай напружанасці, неадразавава праўдзіць ініцыятыву, накіраваную на тое, каб паклісці канец гонцы ўзбраенняў і як мага хутчэй пачаць ажыццяўленне разбраення. Больш таго, Савецкая дзяржава памацоўвала гэтую ініцыятыву прыняццем практычных мер, ажыццяўляючы гэтыя меры ў аднабаковым парадку. Савецкі Саюз ліквідаваў свае ваенныя базы на тэрыторыі іншых дзяржаў, значна скараціў колькасць сваіх Узброеных Сіл і свае ваенныя расходы, зноў спыніў выпрабаванні атамнай і вадароднай зброі і прыняў рашэнне не аднаўляць іх, калі заходнія дзяржавы не адновяць выпрабаванні ядзернай зброі.

Жаданне ўнесці новы ўклад у справу забеспячэння міру і стварэння найбольш спрыяльных умоў для дасягнення пагаднення аб усеагульным і поўным разбраенні, Вярхоўны Савет Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік пастаўляе:

«Савецкі Саюз, настомна дабіваючы змякчэння міжнароднай напружанасці, неадразавава праўдзіць ініцыятыву, накіраваную на тое, каб паклісці канец гонцы ўзбраенняў і як мага хутчэй пачаць ажыццяўленне разбраення. Больш таго, Савецкая дзяржава памацоўвала гэтую ініцыятыву прыняццем практычных мер, ажыццяўляючы гэтыя меры ў аднабаковым парадку. Савецкі Саюз ліквідаваў свае ваенныя базы на тэрыторыі іншых дзяржаў, значна скараціў колькасць сваіх Узброеных Сіл і свае ваенныя расходы, зноў спыніў выпрабаванні атамнай і вадароднай зброі і прыняў рашэнне не аднаўляць іх, калі заходнія дзяржавы не адновяць выпрабаванні ядзернай зброі.

Жаданне ўнесці новы ўклад у справу забеспячэння міру і стварэння найбольш спрыяльных умоў для дасягнення пагаднення аб усеагульным і поўным разбраенні, Вярхоўны Савет Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік пастаўляе:

«Савецкі Саюз, настомна дабіваючы змякчэння міжнароднай напружанасці, неадразавава праўдзіць ініцыятыву, накіраваную на тое, каб паклісці канец гонцы ўзбраенняў і як мага хутчэй пачаць ажыццяўленне разбраення. Больш таго, Савецкая дзяржава памацоўвала гэтую ініцыятыву прыняццем практычных мер, ажыццяўляючы гэтыя меры ў аднабаковым парадку. Савецкі Саюз ліквідаваў свае ваенныя базы на тэрыторыі іншых дзяржаў, значна скараціў колькасць сваіх Узброеных Сіл і свае ваенныя расходы, зноў спыніў выпрабаванні атамнай і вадароднай зброі і прыняў рашэнне не аднаўляць іх, калі заходнія дзяржавы не адновяць выпрабаванні ядзернай зброі.

Жаданне ўнесці новы ўклад у справу забеспячэння міру і стварэння найбольш спрыяльных умоў для дасягнення пагаднення аб усеагульным і поўным разбраенні, Вярхоўны Савет Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік пастаўляе:

«Савецкі Саюз, настомна дабіваючы змякчэння міжнароднай напружанасці, неадразавава праўдзіць ініцыятыву, накіраваную на тое, каб паклісці канец гонцы ўзбраенняў і як мага хутчэй пачаць ажыццяўленне разбраення. Больш таго, Савецкая дзяржава памацоўвала гэтую ініцыятыву прыняццем практычных мер, ажыццяўляючы гэтыя меры ў аднабаковым парадку. Савецкі Саюз ліквідаваў свае ваенныя базы на тэрыторыі іншых дзяржаў, значна скараціў колькасць сваіх Узброеных Сіл і свае ваенныя расходы, зноў спыніў выпрабаванні атамнай і вадароднай зброі і прыняў рашэнне не аднаўляць іх, калі заходнія дзяржавы не адновяць выпрабаванні ядзернай зброі.

Жаданне ўнесці новы ўклад у справу забеспячэння міру і стварэння найбольш спрыяльных умоў для дасягнення пагаднення аб усеагульным і поўным разбраенні, Вярхоўны Савет Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік пастаўляе:

«Савецкі Саюз, настомна дабіваючы змякчэння міжнароднай напружанасці, неадразавава праўдзіць ініцыятыву, накіраваную на тое, каб паклісці канец гонцы ўзбраенняў і як мага хутчэй пачаць ажыццяўленне разбраення. Больш таго, Савецкая дзяржава памацоўвала гэтую ініцыятыву прыняццем практычных мер, ажыццяўляючы гэтыя меры ў аднабаковым парадку. Савецкі Саюз ліквідаваў свае ваенныя базы на тэрыторыі іншых дзяржаў, значна скараціў колькасць сваіх Узброеных Сіл і свае ваенныя расходы, зноў спыніў выпрабаванні атамнай і вадароднай зброі і прыняў рашэнне не аднаўляць іх, калі заходнія дзяржавы не адновяць выпрабаванні ядзернай зброі.

Жаданне ўнесці новы ўклад у справу забеспячэння міру і стварэння найбольш спрыяльных умоў для дасягнення пагаднення аб усеагульным і поўным разбраенні, Вярхоўны Савет Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік пастаўляе:

«Савецкі Саюз, настомна дабіваючы змякчэння міжнароднай напружанасці, неадразавава праўдзіць ініцыятыву, накіраваную на тое, каб паклісці канец гонцы ўзбраенняў і як мага хутчэй пачаць ажыццяўленне разбраення. Больш таго, Савецкая дзяржава памацоўвала гэтую ініцыятыву прыняццем практычных мер, ажыццяўляючы гэтыя меры ў аднабаковым парадку. Савецкі Саюз ліквідаваў свае ваенныя базы на тэрыторыі іншых дзяржаў, значна скараціў колькасць сваіх Узброеных Сіл і свае ваенныя расходы, зноў спыніў выпрабаванні атамнай і вадароднай зброі і прыняў рашэнне не аднаўляць іх, калі заходнія дзяржавы не адновяць выпрабаванні ядзернай зброі.

Жаданне ўнесці новы ўклад у справу забеспячэння міру і стварэння найбольш спрыяльных умоў для дасягнення пагаднення аб усеагульным і поўным разбраенні, Вярхоўны Савет Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік пастаўляе:

«Савецкі Саюз, настомна дабіваючы змякчэння міжнароднай напружанасці, неадразавава праўдзіць ініцыятыву, накіраваную на тое, каб паклісці канец гонцы ўзбраенняў і як мага хутчэй пачаць ажыццяўленне разбраення. Больш таго, Савецкая дзяржава памацоўвала гэтую ініцыятыву прыняццем практычных мер, ажыццяўляючы гэтыя меры ў аднабаковым парадку. Савецкі Саюз ліквідаваў свае ваенныя базы на тэрыторыі іншых дзяржаў, значна скараціў колькасць сваіх Узброеных Сіл і свае ваенныя расходы, зноў спыніў выпрабаванні атамнай і вадароднай зброі і прыняў рашэнне не аднаўляць іх, калі заходнія дзяржавы не адновяць выпрабаванні ядзернай зброі.

Жаданне ўнесці новы ўклад у справу забеспячэння міру і стварэння найбольш спрыяльных умоў для дасягнення пагаднення аб усеагульным і поўным разбраенні, Вярхоўны Савет Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік пастаўляе:

«Савецкі Саюз, настомна дабіваючы змякчэння міжнароднай напружанасці, неадразавава праўдзіць ініцыятыву, накіраваную на тое, каб паклісці канец гонцы ўзбраенняў і як мага хутчэй пачаць ажыццяўленне разбраення. Больш таго, Савецкая дзяржава памацоўвала гэтую ініцыятыву прыняццем практычных мер, ажыццяўляючы гэтыя меры ў аднабаковым парадку. Савецкі Саюз ліквідаваў свае ваенныя базы на тэрыторыі іншых дзяржаў, значна скараціў колькасць сваіх Узброеных Сіл і свае ваенныя расходы, зноў спыніў выпрабаванні атамнай і вадароднай зброі і прыняў рашэнне не аднаўляць іх, калі заходнія дзяржавы не адновяць выпрабаванні ядзернай зброі.

Жаданне ўнесці новы ўклад у справу забеспячэння міру і стварэння найбольш спрыяльных умоў для дасягнення пагаднення аб усеагульным і поўным разбраенні, Вярхоўны Савет Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік пастаўляе:

«Савецкі Саюз, настомна дабіваючы змякчэння міжнароднай напружанасці, неадразавава праўдзіць ініцыятыву, накіраваную на тое, каб паклісці канец гонцы ўзбраенняў і як мага хутчэй пачаць ажыццяўленне разбраення. Больш таго, Савецкая дзяржава памацоўвала гэтую ініцыятыву прыняццем практычных мер, ажыццяўляючы гэтыя меры ў аднабаковым парадку. Савецкі Саюз ліквідаваў свае ваенныя базы на тэрыторыі іншых дзяржаў, значна скараціў колькасць сваіх Узброеных Сіл і свае ваенныя расходы, зноў спыніў выпрабаванні атамнай і вадароднай зброі і прыняў рашэнне не аднаўляць іх, калі заходнія дзяржавы не адновяць выпрабаванні ядзернай зброі.

Жаданне ўнесці новы ўклад у справу забеспячэння міру і стварэння найбольш спрыяльных умоў для дасягнення пагаднення аб усеагульным і поўным разбраенні, Вярхоўны Савет Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік пастаўляе:

«Савецкі Саюз, настомна дабіваючы змякчэння міжнароднай напружанасці, неадразавава праўдзіць ініцыятыву, накіраваную на тое, каб паклісці канец гонцы ўзбраенняў і як мага хутчэй пачаць ажыццяўленне разбраення. Больш таго, Савецкая дзяржава памацоўвала гэтую ініцыятыву прыняццем практычных мер, ажыццяўляючы гэтыя меры ў аднабаковым парадку. Савецкі Саюз ліквідаваў свае ваенныя базы на тэрыторыі іншых дзяржаў, значна скараціў колькасць сваіх Узброеных Сіл і свае ваенныя расходы, зноў спыніў выпрабаванні атамнай і вадароднай зброі і прыняў рашэнне не аднаўляць іх, калі заходнія дзяржавы не адновяць выпрабаванні ядзернай зброі.

Жаданне ўнесці новы ўклад у справу забеспячэння міру і стварэння найбольш спрыяльных умоў для дасягнення пагаднення аб усеагульным і поўным разбраенні, Вярхоўны Савет Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік пастаўляе:

«Савецкі Саюз, настомна дабіваючы змякчэння міжнароднай напружанасці, неадразавава праўдзіць ініцыятыву, накіраваную на тое, каб паклісці канец гонцы ўзбраенняў і як мага хутчэй пачаць ажыццяўленне разбраення. Больш таго, Савецкая дзяржава памацоўвала гэтую ініцыятыву прыняццем практычных мер, ажыццяўляючы гэтыя меры ў аднабаковым парадку. Савецкі Саюз ліквідаваў свае ваенныя базы на тэрыторыі іншых дзяржаў, значна скараціў колькасць сваіх Узброеных Сіл і свае ваенныя расходы, зноў спыніў выпрабаванні атамнай і вадароднай зброі і прыняў рашэнне не аднаўляць іх, калі заходнія дзяржавы не адновяць выпрабаванні ядзернай зброі.

Атыкул 1. Правесці новае буйнае скарачэнне Узброеных Сіл СССР, а імяна на 1 200 000 чалавек.

Атыкул 2. У сувязі з гэтым расфарміраваць адпаведную колькасць часцей, алуучэнняў, ваенных вучылішчаў Савецкай Арміі і Ваенна-Марскога Флоту, адпаведна скараціўшы Узбраенні, а таксама зменшыць расходы Савецкага Саюза на ваенныя патрэбы па Дзяржаўнаму бюджэту СССР».

1 200 000 чалавек вернуцца да прадукцыйнай працы, на прадпрыемствы і ў калгасы. Гэта ўваляецца ў рады савецкіх працаўнікоў новай малада сіла. 16—17 мільяярдаў рублёў за год эканоміі дзяржава ад скарачэння Узброеных Сіл, і гэтыя сродкі таксама пойдуча на развіццё прамысловасці, сельскай гаспадаркі, навукі і культуры.

Звартаючыся да парламентаў і ўрадаў усіх дзяржаў свету, Вярхоўны Савет СССР «выказвае надзею, што новае аднабаковае скарачэнне Савецкім Саюзам сваіх Узброеных Сіл з'явіцца прыкладам для іншых дзяржаў, асабліва тых з іх, якія маюць найбольшую ваенную магунтасць.

Вярхоўны Савет СССР заклікае парламентаў і ўрады ўсіх краін свету адгукнуцца на новую мірную ініцыятыву Савецкага Саюза, зрабіць са свайго боку практычныя крокі, накіраваныя на скарачэнне існуючых узброеных сіл, на збаўленне народаў сваіх краін ад цяжару ўзбраенняў, на збаўленне чалавечтва ад пагрозы вайны і забеспячэнне міру ва ўсім свеце».

Дакументы, прынятыя часвэртая сесіяй Вярхоўнага Савета СССР, маюць гістарычнае значэнне. Іх горадча вітае ўсё прагрэсіўнае чалавечтва.

У апошні час напружанасць у адносінах паміж дзяржавамі значна аслабла. У свядомасці народаў, у розумах палітычных і дзяржаўных дзеячоў усё больш умацоўваецца тая баспярэчная іспіна, што мірнае суснаванне дзяржаў з розным грамадзянім ладам — гэта гістарычны факт, жыццёва неабходнасць, якая вынікае з сучаснага этапа развіцця наладвечага грамадства. Перспектывы на ўмацаванне міру істотна палепшыліся.

Новая ініцыятыва Савецкага Саюза з'явіцца важным укладам у высакорную справу барацьбы за мір, за далейшае змякчэнне міжнароднай абстаноўкі.

Гэта ў ітарасах усіх народаў.

Мір і праца — вось што патрэбна людзям добрай волі.

Савецкі народ, самадзана змагаючыся за выкананне сямігодкі, не шкадуе сваіх сіл для ўмацавання міру, для далейшага росквіту свайей Радзімы.

Нам патрэбна мір, каб будаваць камунізм.

Мір і праца — каб шумела зямля багатымі ўраджаямі, каб звінелі ясельнымі песьнямі прасторы, каб залілі росамі духмяныя летнія досвіткі, каб ва ўсёй велічы красавала жыццё...

Мы, людзі працы, мы, сцяганосцы міру, кажам вайне: «Далоў! Не пройдем!»

Д. КАМІНСКІ, І. КУЗНЯЦОВ.

Ганарымся нашай Радзімай

Даклад таварыша М. С. Хрушчова на сесіі Вярхоўнага Савета СССР і прыняты на ёй Закон аб новым скарачэнні Узброеных Сіл будлі ўспрыяны ўсімі савецкімі людзьмі з вялікай радасцю і надзеяй на будучае. Сэрцы напаяюцца гонарам за высакародныя крокі партыі і ўрада, накіраваныя на далейшае змякчэнне міжнароднай напружанасці, на тое, каб светлыя сілы міру назусёды перамаглі ненавісныя сілы вайны.

Скарачэнне колькасці савецкіх войск ніколі не зніжае нашай абароннай магунтасці. Наадварот, тая вайна, якая пасля дэмабілізацыі вернуцца ў родныя краі і стануць мірнымі працаўнікамі, прымуць актыўны ўдзел у будаўніцтве камунізма, ва ўмацаванні абароназдольнасці Савецкага Саюза.

У наш век небывалага росквіту навукі і тэхнікі, век вялікіх адкрыццяў можна зрабіць жыццё людзей сапраўды цудоўным і радасным, пазабаві

«Хатнюю Трэцякоўку» — у кожную хату

На кватэры ў знаёмага тэхніра-рачка Віталія Героніна і аднойчы заўважыў горку альбомаў на этажэры. Вялікі і малыя, у багатых, упрыгожаным залатым цісненнем і ў простых кардонных вокладках, яны атраву кіраўніцтва ў вочы. «Хатняя Трэцякоўка» — любімая называе В. Героніна сабраны ў альбоме паштоўкі з рэпрадукцыямі твораў мастацтва.

Як не ўзяць у рукі такі альбом і не пагартыць яго? Рэпрадукцыі карцін Раіна і Парова, Макоўскага і Васнянова — цэлая энцыклапедыя жыцця рускага народа. А пейзажы пейзары рускай прыроды Шымкіна і Левітана!

Гаспадар кватэры не проста паказвае калекцыю, ён многа і падрабязна расказвае амаль пра кожны твор.

— Любоў да выяўленчага мастацтва абудзілася ў мяне пасля таго, як я пачаў збіраць паштоўкі, — расказвае Героніна. — Кожны здабытак для калекцыі папаўняў мае веды. Разглядаючы рэпрадукцыі карцін, я стараўся зразумець задуму мастака, прасачыць яна ўвасоблена. Стаў чытаць папулярную, а затым і спецыяльную літаратуру...

Героніна расказвае і пра пажыццё, а якім давялося сутыкнуцца, калі ён з калекцыяй паўнаў мае веды. Разглядаючы рэпрадукцыі карцін, я стараўся зразумець задуму мастака, прасачыць яна ўвасоблена. Стаў чытаць папулярную, а затым і спецыяльную літаратуру...

— Відэочна, у планаванні выпуску мастацкіх паштоўкаў, — заўважыў амаатар жывапісу, — вельмі мала ўдзялілі мастацтвазнаўцы і ўсе тыя, хто заклікаў прапагандаваць мастацтва ў масах. А шкада. Рэпрадукцыі ў карцін выдатных майстроў кісяі — дзейсны і шырока даступны сродак аэстэтычна выхавання людзей. Але на-спраўдзіма ён не выкарыстоўваецца. Нават пра клуб калекцыянераў, арганізаваны пры Палацы культуры прафсаюзаў, не ведаючы ні ў Саюзе мастакоў, ні ў Міністэрстве культуры БССР.

Спраўдзім, калекцыянараванне паштоўкаў з рэпрадукцыямі карцін выдатных рускіх і замежных мастакоў ніколі не апаўнаважана, не толькі ў нашай краіне, але і не прапагандаваецца.

Мяркуючы на мастацкіх паштоўках, якія выпускаюць выдавецтвы, планы іх выдання не маюць мэтазна-кіраванасці. У продаж увесць часта па-ступуючы новыя паштоўкі, таматычна паміж сабой не звязаныя. Ніхто ў мінскіх магазінах, напрыклад, не можа сказаць калекцыянеру, што будзе неабавязна выпушчана з рэпрадукцыяй.

Ці не лепш пакласці ў аснову выдання паштоўкаў які-небудзь адзін прынцып? Скажам, выпуск карцін публічна мастака, або карцін маста-

коў таго ці іншага гістарычнага перыяду. Выданне такіх серыяў з'явілася б вялікай радасцю для аматараў выяўленчага мастацтва. Можна было б загадаць шырока рэкламаваць перспектывы выдання паштоўкаў і арганізоўваць на іх падпіску, як гэта робіцца са зборамі твораў лісьменнікаў.

Усё гэта дало б магчымасць калекцыянерам мець поўныя камплекты паштоўкаў, у якіх былі б прадастаўлены ўсе буйнейшыя работы выдатных майстроў кісяі або экспазіцыі карцін, якія захоўваюцца ў тым ці іншым музеі.

Праўда, у продаж час-ад-часу па-ступуючы камплекты паштоўкаў з рэпрадукцыямі асобных мастакоў. Але чамусці ў гэтыя камплекты ўключаюцца карціны, якія захоўваюцца толькі ў адным якім-небудзь музеі.

Хіба можна, напрыклад, сур'ёзна гаварыць пра творчасць І. Раіна без яго «Бурлакоў на Волзе»? Але, на жаль, рэпрадукцыя гэтай карціны, якая захоўваецца ў Расійскім музеі, не ўвайшла ў камплект паштоўкаў, выпушчаных Дзяржаўнай Трэцякоўскай галерэяй. І, наадварот, у камплект паштоўкаў з рэпрадукцыямі карцін К. Брулова, выдадзеныя Расійскім музеям, не ўвайшлі «Коница», «Вірсава» і іншы.

Апрача таго, камплекты абмежаваны і колькасцю. Як правіла, яны складаюцца з 12 паштоўкаў. Зусім зразумела, што творчасць буйнейшых мастакоў цяжка ўціснуць у такіх рамках.

Радка можна сустрэцца з рэпрадукцыямі карцін, якія захоўваюцца ў рэспубліканскіх і абласных музеях. А і там жа няма выдатных работ.

У Беларусі да гэтага часу друкарня імя Сталіна і паліграфічны камбінат імя Я. Коласа не наладзілі выпуску гэтага відэа прадукцыі. Толькі ў 1960 г. Белдзяржвыдавцтва збіраецца выпусціць першую серыю ў восем паштоўкаў з рэпрадукцыямі карцін беларускіх мастакоў. А ў план 1961 г. будзе ўключана яшчэ адна серыя з рэпрадукцыямі карцін выдатных рускіх мастакоў, работы якіх захоўваюцца ў Дзяржаўным мастацкім музеі БССР.

Такім чынам, за два гады будзе выдадзена значная частка таго багацця, якое знаходзіцца ў мастацкім фондзе рэспублікі. Зусім не плануецца выданне паштоўкаў з работамі беларускіх скульптараў.

А чаму б не выпусціць у паштоўкаў на працягу трох-чатырох год параўнальна поўную экспазіцыю ўсёго Дзяржаўнага мастацкага музея БССР, забяспечыўшы ле добрым выданнем і анатацыйным матэрыялам? Гэта быў бы цудоўны падарунак усім аматарам мастацтва, бібліятэкам і хатам-чытальням.

Беларускае выдавецтва не мае перспектыўнага плана выдання мастацкіх паштоўкаў, плана, які быў бы поўнацэнна падрыхтаваны ў справе шырокай прапаганды мастацтва. Неапраўдана малыя і тыражы. Іх чытаннем сваіх твораў выступілі лены літаратурнага аб'яднання В. Лепаіка, М. Нікалаенка і іншы.

У бліжэйшых часах беларуская пазіцыя будзе прарэзана ў многіх сельскіх клубах раёна.

М. КАЗАКОВ.

Усё гэта падшарджае тое, што выданне мастацкіх паштоўкаў не падпарадкавана адзінай мэце. А мэта павінна быць адна: папулярны, даступны паказ скарбаў айчынных і сусветнага жывапісу, паказ лепшых работ савецкіх і сучасных зарубежных мастакоў сярэд шырокіх народных мас. І не толькі паказ, але і расказ пра іх. Бо калі паказ той ці іншай карціны ўсё ж робіцца, то расказу пра яе няма. На другім баку паштоўкі друкуецца кароткая даведка аб гадах жыцця мастака, а таксама аб часе напісання і месцы захавання яго карціны. Але гэтага мала, вельмі мала.

Неабходна выкарыстаць атваротны бок паштоўкі для кароткай анатацыі, у якой можна было б паведаміць аб самім мастаку, аб гісторыі стварэння, ідэі і мастацкіх асаблівасцях карціны. Некаторы вопыт у гэтым ужо ёсць. У 1958 г. Маскоўскі паліграфічны камбінат выпусціў паштоўкі — рэпрадукцыі карцін П. Філатова з анатацыямі. Трохі раней гэта было зроблена пры выданні паштоўкаў з рэпрадукцыямі карцін Дрэздэнскай галерэі. Беларускаму дзяржаўнаму выдавецтву трэба ўлічыць гэты каштоўны вопыт пры выпуску мастацкай прадукцыі, прымяняючы для складання анатацый мінскіх мастацтвазнаўцаў. Тым больш, што зараз мастацкімі паштоўкамі вельмі рэдка карыстаюцца як паштоўкімі карткамі.

Далучым нават, што іх зельга выпусціць вялікім тыражом, не прызначаным для паштоўных мэт. Але ж можна гэта зрабіць хоць бы з чалавечай звычайнага тыражу. Прынамсі з той, якая ўваходзіць у камплекты для калекцыянаравання.

Выпуск паштоўкаў — гэта яшчэ не ўсё. Іх трэба захоўваць у спецыяльных альбомах.

Самы проты выхад — выпусціць партыю альбомаў на светлым тонкім картоне, фарматам трохі больш за звычайны: прыкладна ў палову газетнага аркуша.

Тыя ж альбомы, якія зараз ёсць у продажы ў Мінску, на жаль, непрыгодныя для калекцыянаравання: яны малыя па фармату і зроблены з простага паперы. Друкарня імя Сталіна і мінская паліграфічная арцель «Чырвоная зорка» здольныя ў бліжэйшы час выпусціць партыю спецыяльных альбомаў для калекцыянаравання паштоўкаў. Вонава гэтыя альбомы трэба прыгожа аформіць, забяспечыўшы іх цвёрдым надпісам (напрыклад, «Хатняя Трэцякоўка»).

Вялікія магчымасці атрымае выкарыстанне паштоўкаў у аэстэтычным выхаванні школьнікаў. Арганізаваўшы ў кожнай школе гурткі калекцыянераў, педагогі здоліць ператварыць калекцыянараванне ў захапляючы і вельмі важны працэс вывучэння гісторыі жывапісу і скульптуры.

Беларусь мае ўсе магчымасці наладзіць выпуск серыяў паштоўкаў, якія адлюстроўваюць творчасць буйнейшых рускіх і беларускіх мастакоў і скульптараў. Няхай беларускі мастацтвазнаўцаў і паліграфісты будучы першымі ў справе выкарыстання мастацкіх паштоўкаў, як сродак шырокай прапаганды мастацтва ў народзе!

М. ДЫМЕНТ.

ШЧАСЛІВАЙ ДАРОГІ

Занатда май ты спазнілася, слова (У шлях адмохалыся, як зорак затле).

А толькі адну выстаўляю умову: Прыдзірлівы буду і строга к табе я. Наперадзе аёртаў няходжаных многа, —

І сля мо' не хопіць у кроку няроўным... Усё ж мяне кіліца удадзец дарога, У прастор неабсяжны Радзімым чароўнай.

У шлях падмывае... Ды што мне бяжыца? У краі маім кожны крым займе, Хто шчыра падружыць з руліваю праці, Хто зерне сумлення у сэрцы пасее. Я сам буду траціць нязмерна

У часе, Каб сям зберагчы чытача дарога: Каб неся хоць трохі па сэрцы прыйшлася, Мо' нехта б прамовіў: — Шчаслівай дарогі.

БЯЛЯНКА

Я прыкмеціў бярозку ў суседнім гаі, — Тут, здаецца, сабралі лясм Усё, што дорага ім, Усё, што лепшае ў іх, — Незвычайнай бялянкі красы. Салаўіныя спевы не моўкнуць і ўзлесь, —

У садзе на світанні Лі славіш шчабучыя хатак... Знаю: цяжка развітанне З кутам родным і ў крылатых.

КАРОТКІЯ СІГНАЛЫ

Вёска Кісяні Рагачоўскага раёна вялікая. Тут працуе сярэдняя школа, ёсць бальня, клуб, пошта. У нас многа аматараў кіно. Але глядзець новыя фільмы даводзіцца рэдка, бо неладжана іх спосабова дастаць. Зусім не ставіцца савамы для дзяцей.

Такое становішча ненармальнае тым больш, што наш сельскі клуб мае сваю стацыянарную кінастануюку.

І. АУСЯНІКАУ, фелчар сельскай бальніцы.

Яшчэ і сёння не наладжаны як след культурны аддзячак калектыву рабочых, служачых і інжынерна-тэхнічных работнікаў Васілевіцкай ДРЭС. Клуб знаходзіцца ў часовам, надзвычайным панаміянні. Няма дзе паказаць аматарам шахмат і шашак, самадзейным артыстам. Азіяна невялікая фэа занялі пад б'лявядучую, побач стол, на якім гуляюць у дамино. Шум і трэск ад зацятых б'лявядучых і аматараў забіць «казла». Клуб не мае гардзюбнай, і ўсе яго наведвальнікі ніколі не скардуюць верхняй вопраткі.

Калі ж, нарэшце, Міністэрства культуры БССР зааочыць будаўніцтва новага клуба?

Н. СМАРАДЗІНСКІ.

— Клубы ў нас ёсць, а вечарамі правесці вольны час няма дзе, — скардзіцца калгаснік Васілішкаўскага раёна.

Як жа магло здарыцца такое? Вось у калгасе імя Кірава лабудавалі доглядны клуб, але «забылі» наставіць у гэты клубны зал м'ягло, забяспечыць палівам на зіму. І атрымаўся саў марозу, дык у клубе — дзесяць холадна. Старшыня калгаса тав. Жагу, калі зааочыць у клуб, каўнер жужа настаяць. Зусім не аціляюцца клубы ў калгасе імя Дзяржынскага і імя Калініна. А хто пойдзе ў клуб, калі ў ім можна замерзнуць, калі ў ім няўтульна і сумна?

А. ПАТРОУ.

Стварыць беларускую серыю «Жыццё выдатных людзей»

Мінулае кожнага народа багата гістарычным падзеямі. Беларускі народ даў гісторыі шмат выдатных людзей, якія зрабілі гераічныя подзвігі, аддалі жыццё ў імя шчасця і свабоды свайго народа. Але іх жыццё і дзейнасць мала вядомыя і слаба прапагандаваныя. Ці можа ведаць наша моладзь пра К. Каліноўскага, М. Гас-тэлу, Л. Даватара і іншых?

Хачелася б, каб у сувязі з гэтым у Бел-дзяржвыдавцтве была створана серыя «Нашы выдатныя людзі». Публіцыстычныя і мастацкія творы павінны быць прысвечаны

жыццю і рэвалюцыйнай дзейнасці вядомых палітычных дзеячых, пісьменнікаў, музыкантаў, мастакоў і іншых выдатных сынаў беларускага народа.

Стварэнне такой серыі ажака вялікую дапамогу ў прапагандзе гераічнага мінулага нашай рэспублікі і будзе саадейнічаць будаўніцтву камунізма ў нашай краіне.

Б. ФІХ, загадчык кафедры гісторыі Гродзенскага педінстытута імя Янкі Купалы, кандыдат гістарычных навук.

Сустрэча з кампазітарам

Звыш 150 працоўных раёнага цэнтра Вяліка сабраліся ў саім ДOME культуры на творчую сустрэчу са старэйшым Саюза савецкіх кампазітараў БССР Я. Цікоўкім. Старэйшы беларускі кампазітар расказаў аб развіцці беларускай музыкі за гады Савецкай улады, аб сваёй дзейнасці і бліжэйшых творчых планах.

У сустрэчы прынялі ўдзел заслужаны артыстка БССР Л. Галушкіна і артыст Ю. Матраеў. Яны выканалі ары і песні з опер Я. Цікоўскага «Дзв'ючына з Палесся» і «Міхась Падгорны», рамансы і песні Я. Цікоўскага, Ул. Алоўнікава і А. Туранко-ва.

гэта было крокам у невядаме. Але вобраз прыцягваў прывабнымі рысамі нашых сучаснікаў: душэўнай чысцінёй, вяртанай працавітасцю, незгаснай верай у чалавека, радасным успры-няццем рэчаіснасці. І яшчэ адна маленькая тайна штурхнула Цімафееву ўзяцца за гэтую ролю. Але, памтаеце, мы ўжо гаварылі, што артыстка была прэзмерна сарамлівай. Гэтая рыса захавалася і тады, калі яна стала прапавань у тэатры. Сумненні літаральна назалялі дзв'ючыне на рэпетыцыях, яна баялася кожнага кроку, жэсту, слова; а раптам скажа няпрывабна, а можа не так, як трэба... Дома, раздумваючы аб ро-лі, Людміла шукала інтанацыі, рухі, каб як мага лепш рас-крыць характар гераіні. Яна рэпетыцыі патрэбны былі вялі-кай вялікай намаганні, і яна увасобіць сваю задуму, а вы-разіць рысу вобразу.

Жывая і рухавая, смедаля Ляся зацікавіла мяне таму, што я хачу стаць такім, як яна. Бо я бясплывая, — усміхаючы-ся, расказвае Цімафеева. — Я вельмі баюся пустой глядзель-най залы, рэпетыцыяў... Але варта толькі артыстка выйсці на сцэну пры поўнай залы, як божаў і няўпэўненасць прападаюць. У гэты момант артыстка ўжо не думае аб тым, як у яе атрымаецца роля, яна перувааблялася, жыла думкамі гераіні.

Людміла Цімафеева памы-ляецца, іншы раз прымаючы сваю сімпіласць за прафесія-нальную непрыгоднасць. У ёй гаворыць не божаў, а патра-бавальнасць да сябе, любоў да мастацтва, да яго вялікай праўды. Сімпіласць і ўпартасць у рабоце над вобразам — ста-ноўчыя якасці.

Што ж ёй удалося ў вобразе Лясы? Гэта тым больш цікава, што характар «валяюча хлап-ца» яна шукала самастойна, без дапамогі вопытнага рэ-жысёра-педагага Л. Мазалеў-

Новыя вершы

Хутка ў Дзяржаўным выдавецтве БССР выйдзе першая кніга маладога паэта Даніла Сасева «Шчаслівай дарогі». Над ёй аўтар працаваў шмат год. Многія з вершаў нідзё яшчэ не друкаваліся. Змяшчае некалькі вершаў Д. Сасева.

І сярбрукі хвалу ёй пячюць. Паляўнічы сумееся: курок не ўзядзе. Каб вавёрку з галілі змахнуць... Лясаруба скаваў прыгажосці узор: Пастаяў, як зайздрослівы гоасць, У палоне красы. Паслухнымы тапор Не ўзяліце: Хай жыве прыгажосці! Вам паклон і павагу Хто так любіць жадзе, Хто так цніць красу.

У ВЫРАЙ

Песню сумную прапелі Журавы над лесам далёкім... Лісіч кабінаў счыравалі У палачку развіталым.

У пажахах па-над патам Арабінавае голле. Загараліся балоты Журавінавым вуголем.

Долгач змораным дарогай, Адуячы прымелі гусі. І шакоў найдука многа: Чорна ў полі, чорна ў лузе...

А ў садзе на світанні Лі славіш шчабучыя хатак... Знаю: цяжка развітанне З кутам родным і ў крылатых.

«Цабе хто ж праводзіў да нашай мяжы, дзядзька Патро ці польскі салдат? — пазіраючы ў твар хлапчука, нібы між іншым, спытаў Свірычы.

— Ніхто не праводзіў, я ж пам казаў толькі што: адін ішоў. Ня-ўжо вы забыліся?

— А Віця, кажаць, вярнуўся, не захалеў і сці з табою сюды?

— Ой, і гэта вы забыліся. Я ж і ў хату не заходзіў, як выбег ад пана. Віця і не ведае, дзе я... Можна я таві расказаць вам усё па парадку, тады лепей запомніце».

Аўтар не ставіў перад сабой мэты неапаэтычна расказаць аб барацьбе працоўных Заходняй Беларусі. Але гэтыя барышча паўстае са старонак апавесці. Па даносу правакатара аршытанам маладыя хлопцы, што чыталі нелегальную літаратуру. З сялянамі правозіцца гутаркі аб Савецкай Беларусі. Працоўны люд з надзеяй глядзіць на Усход.

Іскрава вырываецца ў апавесці зварыная сутнасць ворагаў народа.

Г. ЮРЧАНКА.

Твор аб знойдзеным шчасці

У часопісе «Маладосць» № 12 за 1959 г. надрукавана апавесць А. Пальчэўскага «Ты не адзін». Дзеянне ў ёй адбываецца на працягу года і восні 1930 г. Самы Мітрафана Васільца жыў у Заходняй Беларусі пад уладай панскай Польшчы. Каб лягчай пракарміць сямя, Мітрафан вымушаны адраваць ад вучобы старэйшага сына — 13-гадовага Грышу і адцаць яго па-ступком да пана Вайтовіча. Аднойчы пад восень, гонячыся за каровамі, Грыша апынуўся на савецкай зямлі і быў атрыманым панаранічымі. Амаль цэлы дзень ён правёў у ШКМ. Пацугае і ўбачанае так уразіла Грышу, што ён не хоча пакідаць новых сяброў і вяртацца да пана. Але вярнуўшыся, ён ужо не можа жыць па-старому, і аднойчы потчу ўцякае ў Савецкі Саюз, на гэты раз назаў-сёды.

У Грышы вельмі рана абудзілася патужы класавай свядомасці. Ён не навідзіць пана, на якіх вымушаны працаваць, марыць хутчэй уступіць у камсамол. Сур'ёзна, не па гадах, сталася і разважлівасць мажорна ў ім з дзіцячай наіўнасцю, перажу-насна і цікаўнасцю. Шчыра зай-здросціць ён жыццю птушак, шка-дуе, што ў яго, мусіць, ніколі не бу-дзе такіх боўтаў, як у пана. Нібы магніт, цягне яго да слаба тамаічнай граніцы.

Цялы шараг сцен і эпізодаў па-кляюць шчырацю і пераканаль-насцю. Цікава, напрыклад, перада-дана гутарка начальніка заставы Свірыча з Грышам, калі апошні ў другі раз трапіў на заставу. Свірычу трэба праверыць, ці сапраўды Гры-ша сам перайшоў граніцу, магчыма, яго паслалі ці прымуслі паны:

«Цабе хто ж праводзіў да нашай мяжы, дзядзька Патро ці польскі салдат? — пазіраючы ў твар хлапчука, нібы між іншым, спытаў Свірычы.

— Ніхто не праводзіў, я ж пам казаў толькі што: адін ішоў. Ня-ўжо вы забыліся?

— А Віця, кажаць, вярнуўся, не захалеў і сці з табою сюды?

— Ой, і гэта вы забыліся. Я ж і ў хату не заходзіў, як выбег ад пана. Віця і не ведае, дзе я... Можна я таві расказаць вам усё па парадку, тады лепей запомніце».

Аўтар не ставіў перад сабой мэты неапаэтычна расказаць аб барацьбе працоўных Заходняй Беларусі. Але гэтыя барышча паўстае са старонак апавесці. Па даносу правакатара аршытанам маладыя хлопцы, што чыталі нелегальную літаратуру. З сялянамі правозіцца гутаркі аб Савецкай Беларусі. Працоўны люд з надзеяй глядзіць на Усход.

Іскрава вырываецца ў апавесці зварыная сутнасць ворагаў народа.

Г. ЮРЧАНКА.

Л. ЦІМАФЕЕВА.

скай, якая выхавала артыстку. Л. Цімафеева не іграла. Проста на сцэне была дзв'ючына Ляся, з бяспрымным пераліва-мі фарбаў вельмі шырокай натуры. У яе лёгкія, грашчэныя і на-туральныя рухі, а голубыя — за-халюючая жышчэрнаасць, штысці імклівае, радаснае, як у птушкі. Гэтыя ж рысы раней не бачылі ў Цімафеевай, і сама артыстка не адчувала ў сабе такіх якасцяў. Цімафеева яшчэ раз пераканалася, што настой-лівасць пошуку прыносіць рад-дасць перамогі.

Роля Лясы, відэочна, удала-ся таму, што ў ёй артыстка хоць і ў ішай тэатры, але зноў бліснула мяккім і жышчэ-ва праўдлівым лірызмам. Уся роля пераканальна, але самы істотны бок здольнасці Ці-мафеевай — уменне ў любой ро-лі знайсці і паказаць патэма-ныя рухі душы, шчырасць. Усе фарбы дзвючонага каханя жа-выць у сэрцы артыстка, а яе сэрца заўсёды адкрыта для глядача.

Апошняя яе работа — роля Клявы ў спектаклі «Час любі-і нянайсці». Толькі дзве сцэны яна сыграла добра: першае з'яўленне і ўспаміны. І далей не ў поўную сілу пераканаль-насці прагучала сцэна з лістоў-кай Чаму?

Многа і ўпарта шукала ар-тыстка правільны тон, шчырае паучуць, але пошукі не пры-неслі поспеху. Справа ў тым, што правільны тон у гэтай

Мы ёй можам параіць: зноў вярнуцца і ўпарта шукаць. А пошукі прынесуць жадае творчае задавальненне.

Ф. ВЫСОЦКІ.

Маладыя выканаўцы

ПОШУКІ ПРАВДЫ ХАРАКТАРУ

— Людміла Яфімаўна, вы даўно вырашылі стаць артыст-кай?

— Мне здаецца, я гэтага ха-цела заўсёды.

— Так, многі марыць аб сцэне, іграючы ледзь не ва ўсіх школьных самадзейных спектаклях...

— Вы ведаеце, я ў такіх спектаклях ніколі не ўдзельні-чала. Са здавальненнем гля-дзела пастаноўкі, мне вельмі хацелася таксама іграць, але я не адважвалася, ведала, што атрымаецца ў мяне дрэнна. Упершыню я размырвала зноў-ды толькі перад прыёмнай ка-місіяй тэатральнага інстыту-та, — усміхаючыся, расказвае артыстка Тэатра юнага гляда-ча Людміла Цімафеева.

У рэпетыцыю залу, дзе мы гутарым, зрэдку б'рваюцца гукі музыкі: на сцэне ідзе спек-такль, у якім Цімафеева не за-ята.

«Ніхто са школьных сяброў і думач не даму, што сарам-ліва Людзі станае артысткай. Пасля экзамэну на атэстат сталася яна пераканала бачь-коў, што так трэба, бо іншай яна не можа, і паехала ў Мінск».

Маленькая, з банікамі ў кос-ках, семнаццацігадовая Людзі, не маючы сіл стэрмаць зважы-ванне здавала ў прыёмнай ка-місіі дакумэнты. Калі яе пры-нялі, яна нават не паверыла і некалькі дзён баялася сустрэ-чы з выкладчыкамі, якія захо-

дзілі ў аўдыторыю: а вось рап-там яны скажучы, што артыст-кай з яе не выйдзе.

Вялікая любоў да свайго сіла волі

Паэма ці аповесць?

Да размовы аб паэме А. Русецкага «Другі пачатак».

Шчыра прызнаюся, мы зусім не мае-м звычкі гогольскага пошмат-стра—чытаць чужыя лісты. Але па-колькі ніводзім з аўтараў не рабіў з іх тайніцы і лічыў за лепшае друкі-ваць у газеце, чым перапісваць па по-шыце, мы міжвольна сталі чытаць пералік. А таму і халася б выказа-цца па лектарскіх пытаннях, якія былі закрануты ў ёй.

Загляўшы прашу прабыць у Алякс-сея Русецкага: я сабыста прытрымлі-ваюся інакш апыні гэты паэма, чым та, якая дадзена твору ў вышлеплен-ні Васіля Віткі на пасяджэнні праў-лення СП БССР і ў справядлівым дакладзе на ІV з'ездзе пісьменнікаў Беларусі. Безумоўна, паэма мае по-нае права не згаджацца з асобнымі меркаваннямі. Пажадаем толькі яму кіравання той добрай парадай, якую дае ён Р. Барознін, — «крытык па-вінен быць аб'ектыўным» — з тым не-вялікім удакладненнем, што паэ-ткама павінен быць такім жа, на-ват калі ён спрачаецца са сваім апа-нентам. Бо цяжка, напрыклад, да-верыць, што А. Русецкі сам няўваж-ліва чытаў свой твор: ён спрабуе даказаць, што гаворыць пра «мост распына-еца» і «мост распынае твора», калі ў справядлівым яна распынае-ца на другой... старонцы.

Я не лічу, што паэма А. Русецкага «Другі пачатак» — нейкі «назавачны вы-падак» у літаратуры, і, магчыма, крытычны разгляд твора не вымагаў формі адрэзанага ліста. Твор гэты, здаецца мне, знаходзіцца на тым не-заўважным сярэднім узроўні вы-шыш за які ўсе ніяк (за рэзкімі вы-ключэннямі) не можа ўзяцца на працягу ўжо колькі год наша паэма. Гэтыя абмеркаванне праблем гэтага жанра даўно наслела. Балай ні-дзе, як тут, няма гэтулькі спрычнага, няяснага і забянтанага.

Немгав зазіраючы ў А. Русецкі, калі ён піша, што жанр твора выключна залежыць ад таленту пісьменніка, ад яго майстэрства, што пытанне аб вы-бары той або іншай жанравай формі не турбуе справядлівага пісьменніка. Але разважаю так — значыць забыва-цца пра зместнасць жанра, пра тое, што форма не аб'яваецца да змес-ту: яна або дапамагае выразна іх або перашкаджае. Дарчы, чым выклікалася неабходнасць, што, скажам, Янка Купала ў адным выпадку пісаў паэму, а ў другім — п'есы або чаму Якуб Колас на матэрыяле тры-логі «На ростанях» не напісаў паэмы. Хто-хто, а яны мелі і справядлівы талент, і высокае майстэрства!

Мы не сцвярджаем гэтым, аднак, што жанр механічна абумоўліваецца жыццёвым матэрыялам.

Кожнаму вядома, што пра тую ці іншую падзею могуць быць напісаны творы розных жанраў. Жыццёвы матэрыял, пакуль стаць літаратурным, павінен быць мастацкі асваваны, эмацыянальна перажыты пісьменні-кам. І гэты, ужо эстэтычна асвоены матэрыял, не можа з адвольнасцю выразнасцю «выказацца», раскрыва-цца ў любой жанравай форме.

Недахопы сённяшняй паэмы, на я-шю думку, якраз і тлумачацца тым, што паэты слаба ўлічваюць спецыфі-ку жанра. І таму наша сённяшня паэ-ма (і не без уліку, вядома, буй-ных праяўных твораў, якія займа-юць такое вялікае месца ў сучаснай літаратуры) — гэта, па сутнасці, ра-мяні ці аповесць у вопратцы жанра жанра або ў супрацьлегласці гэта-му — не звязаная кампазіцыяна, па-добная на нізку вершаў, «лірычна-паэма». Але калі ў першым выпадку «чужая» форма перашкаджае твору шырока ахапіць усё багацце жыцця, яго «дэробяць» і ставіць, скажам, рама-нам, то ў другім выпадку — адсутнасць асаблівай думкі, якая змяняла б паэ-му, разбурае яе як буйную форму. Перамяненне на паэму законаў другіх жанраў (што ў рамках не паўносна здыбасці ўсё ж не ўдасца аўта-рам) прыводзіць да таго, што паэма страчвае перавагі кожнага з гэтых жанраў, нічога не даючы ўзрэм.

А між тым, якія багатыя маліва-ці мае гэты жанр! Рознае спалучэнне эпічнага і лірычнага спосабаў ма-стацкага паказу, раскрываць чалавечы характар праз дзеянне і праз непа-рэднае аўтарскае выказванне ў ко-жнім канкрэтным выпадку і пры-водзіць да той назвачайнай разнастай-насці форм паэмы, якую мы бачым у гісторыі сусветнай літаратуры.

І мы публікацыя свяржэння пасобных пісьменнікаў, якія глядзяць на паэму як на жанр, ужо гістарычна зменлівымі, і прадліваецца: «калі ёсць сюжэт — пішы праявы творы».

Але выступаючы супраць канані-зацы той або іншай разнастайнасці па-эмы, мы павінен не забывацца пра-жэны гэтай жанра. Спраўды, ёсць сюжэты паэмы, і яны карыстаюцца поспехам у чытацтва. Але гэта не зна-чыць, што любы сюжэт можа стаць асновай для паэмы. Форма забудзі-ваецца зместам, і гэтым абумоў-ліваецца менавіта, што ў ліра-эпі-чнай паэме (заўважым, твор А. Русец-кага «Другі пачатак» — твор ліра-эпі-чнай знаходзіцца свае адметныя ка-ліфі, канфілікі, якія толькі яна і можа раскрываць глыбока, праўдліва. Такім матэрыялам для ліра-эпічнай паэмы, на нашу думку, могуць быць толькі тэ-ма з'явы, сапраўдную ідэю, сэнс які не можа «да канца», поўнасна вы-явіць сюжэт, калі для гэтага патры-ба аўтарскага эмацыянальнага азыска.

Але пісаў яго А. Русецкі як паэму. Бачым, як сюжэт сам разгортваец-ца ў шырыню, аўтар пачаў «скарчаць франты», усяляць падзеі, а тым са-ма і спрочываць барышчу. Замат-ва ўжо лёгка пачынае перамагчы ў творы Пастушына. На нарадзе ў гарпа-рыска па сутнасці ўсё ўсе яго дару-падрымалі. Ніхто не прысудзіў да па-клёпаў Вайтовіча. Нам думалася, што аўтар трохі пагарыў супраць-рэалістычна паказу абстаноўкі тых год. Вайтовіч — не такі ўжо нізкі ма-лавак, і калі ўжываў брудныя мета-ды, то, вядома, меў падставу мерка-ваць, што ім можна было дамагчыся свайго. Дарчы, калі мы ведаем, скуль узнікла ў Вайтовіча ідэалістычны ўзгляд аб ролі асобы ў гісторыі — у бацькавай бібліятэцы хавалася томкі старых ідэалістаў — то не бачым у творы тых жыццёвых прычын, якія абумовілі менавіта, што гэтыя по-глядзі мелі такі ўплыў на Вайтовіча.

Зортванне залуцы прывяло да та-го, што ў цэнтры твора засталіся толькі Пастушына і Вайтовіч. Ніна, Песняк ціпер засталіся без «на-вэржы», і яны ў творы жывуць «на-вядуцася». Аўтар не даў разві-вацца дзеянню самародна, і твор та-му не стаў аповесцю.

Але аўтар не выкарыстаў і паэ-мычых мажлівасцей матэрыялу. Нават у такім галоўным «канфілічным» э-пі-дзе, як абмеркаванне эскізу ў гар-парыска, у эпідзе, які найбольш да-звільяў паказаць усю непрыяр-насць светаўспрыманняў, проціле-жыць натур герою ў найвышэйшы моманты іх духоўнага жыцця, аўтар не даў выявіць характарам. Быц-цам іхняя спрычка ішла не аб тым, што закруціла ўсю іх сутнасць, а аб нечым дробным, другарудым...

Скручваюцца ўпарта бростары два эскізы — дзве ідэі моста, дзе Вайтовіч мае ў палыхах спрыт. Спіліў усё, расказаў ён шчыра, з чым прыйшлі саўтары соды, і эфектна ўказвай, бы рапай, тымка ў шырокіх лісты. Тонам ганарлівым і варажым скардзіцца, які цяжка аб прыгожым з тым спрачацца, што туманна ўваляе, з чым ядзец ансамбль.

І дзе ж тут адчуванне накалу ба-рабцы, ёе драматызм? А між тым, паэз забавіўшы такіх «немалаваж-ны» дэталі, што «скручваюцца ўпа-рта бростары два эскізы — дзве ідэі моста» і тое, якім тонам («ганар-лівым і варажым») гаварыў Вайтовіч.

Або вольны выступае Пастушына. Ізноў тая ж сухая аўтарска інфар-мацыя, якая не выклікае ніякага хва-лявання ў чытача.

Ён даўдэ, зрабіўшы вільчэне, танісць моста з аркавай дугой, бо ў яго канструкцыі самоі ёсць архітэктурнае рашэнне. Потым раптам узгарыў ён на Вайтовіча за павіскі тон, і жаданне быць вышэй за іншых...

Эмацыянальнае ўздзеянне куль-наішняга эпізоду аднолькавае з ўз-дзеяннем газетнай інфармацыі на-кіта-тэ: «Днямі ў гарпарыскае адбылося абмеркаванне эскізу моста. На на-радзе выступілі таварышы...»

Такая супрацьстаянне, голая перадача падзеі супрацьстаянне сапраўднай жыццёвай гутаркі і дэкадаў аб жыцці Ан-тона Паўлавіча Чэхава і яго літа-ратурнай дзейнасці.

На многіх падпрямствах — фа-нерна-дэраўнапрацоўчым камбінаце, машынабудавальным заводзе ім Ста-ліна, рамонтна-механічным заводзе, трыкаткавай фабрыцы правядзе-ны гутаркі і дэкадаў аб жыцці Ан-тона Паўлавіча Чэхава і яго літа-ратурнай дзейнасці.

І. ХУРСАН.

ДА 100-годдзя 3 ДНЯ НАРАДЖЭННЯ А. П. ЧЭХАВА

Паказ чэхаўскіх фільмаў

Увесь савецкі народ шырока ад-значае стагоддзе дзянь нараджэння выдатнага рускага пісьменніка Ан-тона Паўлавіча Чэхава. У гэты дзень на экраны нашай рэспублікі дама-струюцца фільмы, пастаўленыя па не-ўмручых творах вялікага пісьменні-ка-гуманіста.

З 24 па 29 студзеня ў Мінску ў кінаатэатры «Цэнтральны», а такса-ма ў рабочых клубах і палацах куль-туры, будзе праведзены паказ чэхаў-скіх фільмаў.

Як вядома, вялікую ролю ў акры-нацыі твораў А. П. Чэхава ады-грала студыя «Савецкая Беларусь». Да вайны беларускі кінематграфі-стамі былі створаны такія выдатныя фільмы, як «Чалавек у футляры» і «Мядзведзь» (рэжысёр І. Аненскі), «Маска» і «Паліны» (рэжысёр С. Спашнюк). У іх адзімаласць вы-датны майстры сцэны і кіно Н. Хмі-лёў, М. Жары, О. Андрюшка, В. Гарлін, О. Абдулаў, А. Ларыкаў, А. Грыбаў, С. Какоў і інш. Гэтыя карціны па сённяшні дзень не сыхо-дзяць з экрану краіны. Да любі-мых дзён зроблена паўторнае капі-раванне названых фільмаў і яны ўк-лючаны ў праграму юбілейнага пака-зу.

Апроч таго, на экран выходзяць новыя кароткаметражныя фільмы «Ванька» і «Ведзьма». Апошні па-стаўлены на кінастудыі «Ленфільм». На галоўнай ролі рэжысёр А. Абра-маў запрасіў папулярных актэраў — Эраста Гарына (дзятко), Мікалая Рыбікава (папасталь), Аду Лары-наву (дзятка) і Мікалая Кузьміна (вознік).

Між тым, вялікую ролю ў акры-нацыі твораў А. П. Чэхава ады-грала студыя «Савецкая Беларусь». Да вайны беларускі кінематграфі-стамі былі створаны такія выдатныя фільмы, як «Чалавек у футляры» і «Мядзведзь» (рэжысёр І. Аненскі), «Маска» і «Паліны» (рэжысёр С. Спашнюк). У іх адзімаласць вы-датны майстры сцэны і кіно Н. Хмі-лёў, М. Жары, О. Андрюшка, В. Гарлін, О. Абдулаў, А. Ларыкаў, А. Грыбаў, С. Какоў і інш. Гэтыя карціны па сённяшні дзень не сыхо-дзяць з экрану краіны. Да любі-мых дзён зроблена паўторнае капі-раванне названых фільмаў і яны ўк-лючаны ў праграму юбілейнага пака-зу.

Апроч таго, на экран выходзяць новыя кароткаметражныя фільмы «Ванька» і «Ведзьма». Апошні па-стаўлены на кінастудыі «Ленфільм». На галоўнай ролі рэжысёр А. Абра-маў запрасіў папулярных актэраў — Эраста Гарына (дзятко), Мікалая Рыбікава (папасталь), Аду Лары-наву (дзятка) і Мікалая Кузьміна (вознік).

Насустрач юбілею

Працоўныя Гомяля шануюць па-мяць Антона Паўлавіча Чэхава. Ва ўсіх бібліятэках горада арганізаваны літаратурныя выставкі, прысвечаныя жыццю і творчай дзейнасці пісь-менніка. На выстаўках прадстаў-лены творы А. Чэхава, работы са-вецкіх літаратуразнаўцаў, успаміны сучаснікаў.

Днямі Гомяльскага студыя тэле-бачына арганізавала перадачу кі-нафільма, прысвечанага жыццю і твор-часці А. Чэхава.

Пачата чытанне лекцыі і дакла-даў аб жыцці і творчасці А. Чэха-ва на «Гомсельмашы».

В. СЯМЕНАУ.

У гарадскіх, прафсаюзных і шко-льных бібліятэках Бабруйска аргані-заваны вітрыны твораў Чэхава, аль-бомы і фотавітрыны аб яго жыцці і літаратурнай дзейнасці.

Вялікую работу правяла Цэнтраль-ная бібліятэка імя Горкага. На аформленай вітрыне размешчаны творы пісьменніка, складзена карта-тка па тэмах: «Чэхаў і тэатр», «Чэ-хаў аб дзецьх», «Чэхаў ва ўспамінах сучаснікаў» і інш.

На многіх падпрямствах — фа-нерна-дэраўнапрацоўчым камбінаце, машынабудавальным заводзе ім Ста-ліна, рамонтна-механічным заводзе, трыкаткавай фабрыцы правядзе-ны гутаркі і дэкадаў аб жыцці Ан-тона Паўлавіча Чэхава і яго літа-ратурнай дзейнасці.

І. ХУРСАН.

Тут з кнігай сябруюць

У кнігарні, якой заглава Н. Бу-чанкова, заўсёды ажывлена. Сярод пакупнікоў тут можна сустрэць ра-бочых, служачых, калгаснікаў, на-стаўнікаў, медыцынскіх работнікаў, пенсіянераў, вучняў.

Не, не ў валькім горадзе працуе гэтая кнігарня і нават не ў цэнтры сельсавета, а ў звычайнай вёсцы Баравуха Першая, што на Палачы-не. Праўда, у апошнія гады гэты на-селены пункт называўся хутка так, асабліва пасля таго, як так да-ляка апысьлі, на другім беразе За-ходняй Дзвіны, раскінулася гран-дыёзная будаўнічая пляцоўка Пала-ца Нафтабуда. І ў самой вёсцы ёсць невялікія прадпрыемствы — маславад, швейная майстэрня, ла-дзё-палыны камбінат. Адым словам, праўдзёне Купішкіўскага сель-ваго вельмі правільна вырашыла ажы-вядваць і правёў дзятка і юнаккія дадзі Антон Паўлавіч.

...Мы бачым Маскву, Маскоўскі ўніверсітэт, дзе вучыцца на меды-цынскім факультэце будучы пісьме-нік. Затым на экране паказаны не-вялікі гарадок Васкресенск, дзе Чэхаў працаваў павятовам урачом.

Ішчы ў студэнцкія гады Чэхаў па-чынае пісаць першыя апавяданні. У 1886 г. выходзіць кніга маладога пісьменніка «Стратэгія апавяданні».

Фільм гаворыць аб ідэячэ Чэха-ва на Сахалі. Суровыя пейзажы Са-хібы ажыліцца сумнымі вядамі Са-халіна, куды царскі ўрад ссылаў ре-валюцыянераў.

Ляжкая хвароба прымуціла пі-сьменніка пакінуць Падмаскоўе і пе-раехаць на поўдзень, у Крым. На ўсходняе Ялты, у белакаменным до-мку, прабёў свае апошнія гады вы-датны пісьменнік.

У дакументальны фільм пра Чэха-ва ўключаны сцэны з яго п'ес у вы-кананні актэраў Маскоўскага ма-стацкага акадэмічнага тэатра імя М. Горкага.

Юбілейны паказ кінакарцін, звяз-аных з жыццём і творчасцю Антона Паўлавіча Чэхава, несумненна вы-клікае вялікую цікавасць у нашага гледача, якому дарэгат творчасць вялікага рускага пісьменніка.

Е. ВЫСОКІ.

Вечар савецкай паэзіі

Па ініцыятыве Гарадзішчанскага РК ЛКСМБ і раённай бібліятэкі ў Гарадзішчах адбыся вялікі літара-турны вечар, прысвечаны сучаснай савецкай паэзіі.

Вечар ажыў уступным словам сакратара РК ЛКСМБ В. Жак. Свае думкі аб сучаснай савецкай паэзіі выказаў чытачы — настаўнік Р. Нур-эўва, урач раённай бібліятэкі Т. Таніка, бухгалтар райспажыўсаюза Г. Асмус. Затым мясцовыя пачынаючы паэты Сяргей Лопуць і Віктар Калейчык прачыталі свае вершы.

З дакладам аб сённяшнім стане і развіцці беларускай літаратуры вы-ступіў пісьменнік Піліп Пестрак. Ён падрабязна спыніўся на новых творах беларускай прозы і паэзіі, на тым, якія творчыя праблемы хва-люць сёння савецкіх пісьменнікаў, пасля прачытаў некалькі сваіх вер-шаў.

Паэты Рымгор Баравулін і Пятро Прыкоўка прачыталі свае новыя вершы аб Радзіме, аб дружбе.

У літаратурнай сустрэцы прынялі ўдзел сакратары Гарадзішчанскага РК КПБ т.т. М. Дзялец, І. Дзяльчык, І. Калетэў, загалік раённага аддзель-нага культуры І. Суркоў.

М. ПАХІЛНА.

Таганрог — радзіма А. П. Чэхава. Тут на бы-лой Паліцкай вуліцы (цяпер вуліца Чэхава) у до-мку, які належаў Гну-таву, 17 студзеня 1860 года нарадзіўся вялікі рускі пісьменнік А. П. Чэ-хаў. У 1933 годзе ў гэ-тым будынку быў створаны мемарыяльны му-зей — домік Чэхава, у якім экспануюцца ма-тэрыялы, што адлюстро-ваюць жыццё А. П. Чэха-ва ў Таганрогу да ад'е-зду яго ў Маскву ў 1879 годзе.

На здымку: домік, у якім нарадзіўся А. П. Чэхаў.

Фота Н. Сітнікава. Фотажурнік ТАСС.

Ілья КЛАЗ

Да пачатку калоніі маёра Пастаўнічава Мішка Галугці ішоў неахотна: будзе маёр зноў дапытвацца, чаму ён не выходзіць на работу. Але не гэта было самым непрыемным. Найгоршае пакуты былі для Мішкі спакойны, разважлівы галас маёра, Мішка ў такіх выпадках ічыць больш галас ваўса, адказваў труба. Адночы, разлававаны, спы-таў: «Чаму вы так гаворыце са мной?» І хацеў бы дадаць «па-чалавецка», але ўстрымаўся. А маёр глядзеў на яго шчыры, пранікнёным вачам, і Мішка адчуваў, як халодзець яго душа.

— Як справы, Галугці? — спытаў маёр. Мішка ўхмыльнуўся і нічога не адказаў.

— Няма чаго зважыцца.

— А я не злуосю.

— Пісьмы атрымаўцеце ад цёткі?

— Атрымаў.

— Што яна піша?

— Так, нічога.

— А вы ёй нічога не пішаце?

— Чаго выклікалі, грамадзянін маёр? — не-за-даволена спытаў Галугці.

— Але ж я не вельмі патурбаваў вас?

Мішка сустрэўся позіркам з Пастаўнічавым і прыкусіў губу.

— Чагу даручыць вам справу... Ды воль не ве-даю, ці справіліся... Неаходна з Лінска тэрміно-ва прывезці сьвардзкі.

Мішка маўчаў. Твар яго, шырокі і смуглявы, застыў у трывожным чаканні.

— Чагу вас пасляць.

— Мые? — спытаў Мішка і адчуў, як слова затрымаўся ў горле. — Я не здолею.

— Чагу не здолеете? Не ведаеце дарогі ў Лінс?

— Не здолею, — рашуча заківаў галавою Міш-ка. — Больш няма каму ці што... Есць раскан-ваіраваныя.

Мішка глядзеў нерухомым позіркам на вялікую мармуравую попельніцу. «Сібірскае камен», — ча-мусьці падумаў ён. — Можна, наш брат шліфа-ваў...» — і рэзка павярнуўшы да Пастаўнічава, спытаў, ледзь варушыў томікі губамі:

— Хоцеце выправабавіць мяне, грамадзянін маёр? — Не гаварыце глупства, Галугці. Вы пра-быце, а сьвардзкі павінен насіць наперак — і Па-стаўнічаў павідаў да стала, узяў перакук і пра-цягнуў яе Мішку. — Патрабаванне на сьвардзкі. Дзвюх гадзін вам дастакова, каб прывезці іх. Ад-дзед забезьпячыць знаходзіцца ва ўпраўленні, на вуліцы Пясковай. Ідзе!

Галугці механічна, не памытаючы нічога, узяў патрабаванне і схаваў яго ў кішэню. Каля дзвя-ры затрымаўся ў нерашучасці і спытаў:

— А калі я, грамадзянін маёр?

Пастаўнічаў напружана ўглядаўся ў твар Галугці і з паўслова зразумеў яго.

— Вы не будзеце ўнікаць, Галугці.

— Адкуль вы ведаеце?

— Яны ішчы не зусім страцілі сумленне. Ну, а калі... самі ведаеце: зноўдзем, Пазней, раей, але зноўдзем. Толькі тады ўжо вам не будзе веры. Між іншым, навошта гэта размова?

Галугці выйшаў у прахадную. Сяргант Яго-шын напіснуў педаль, і дзвінулася засубка дзвя-ры. Гэта здзіўляла Мішку: Ягошын ведае, што ён ідзе ў горад, Галугці прайшоў некалькі крокаў і прыпыніўся, паглядаючы на прахадную. За ім не ішло. Сярга такхала хутка і ўсхваляваны: ён, Міш-ка Галугці, на волі. Ён ідзе, куды хоча... Яму да-варяе маёр... І нейкае незразумелае, чужое і разам з тым радаснае нечэскае нахмылаў адрозу. Дыха-лася лёгка, павольна. І Мішка кінуўся бегчы.

Галугці накіраваўся да трамвайнага прыпын-ку і ўжо на хадку ўсочыў у вагон. Калі даехаў да Пясковай, пайшоў павольна, разглядаючы вітрыны

Загадчык склаў, сухі чалавечы сярэдніх год, не гледзячы на Галугціва, узяў патрабаванне і адрозу ж адлаў назда. Потым паглядзеў на кла-дашчыка.

— Як вам падабаецца гэты Пастаўнічаў? Ко-жын дзень новае. — Потым павярнуў маленькую круглую галаву да Мішкі. — Вы ўжо ўсе ліміты выбралі. Сьвардзкі няма.

— Станок рамантаваць трэба, — заўважыў Галугці.

— Мне ўсё роўна, што вы там будзеце рабіць.

— Я да пачатку пайду, — пераступаючы з нагі на нагу, сказаў Галугці.

— Хоць да самога міністра! Адзім раз не дам, будзеце ведаць, як берачы! Не дам!

Мішка выйшаў са складу і праз двор накіра-ваўся на ўпраўленне. Ён ведаў, што загадчык склаў падпарадкаванна аддзеду забезьпячэння. Зайшоў у аддзед. Начальніка не было — паехаў на справу. Мішка падняўся на другі паверх і прыпыніўся каля дзвяры прыёмнай начальніка ўпраўлення. «Чаго я боюся?» — падумаў ён і па-цягнуў дзверы.

— Начальнік ёсць? — спытаў Мішка ў сакра-тэра.

Не адрываючы ад пшучай машыны вачэй, дзю-чына адказаў:

— Будзе ў чатыры гадзіны.

— Як яго па-бачыць?

— Васіль Патрыч.

— Палкоўнік, зваецца?

Дзверка думка прыйшла ў галаву. Ён зноў на-кіраваўся ў склад. З паўшчынем уласнай годнасці глянуў на загадчыка і сказаў:

— Начальнік загадаў выйсць.

— Які начальнік? — накінуўся на Галугціва загадчык складу. — Яго няма ў аддзедзе!

— Вашага няма, гэта праўда. Я да палкоўніка

халдзі, да Васіля Патрыча, — і накіраваўся да выхалу, ледзь прыжмурыўшы вока. — Дык што, не дасце? Пайду зноў да яго. Хай ён да вас сам прыйдзе.

Апошнія словы падзейнічалі. Відзач, загадчык складу ўваўляў, чым можа скончыцца сустрэча з начальнікам ўпраўлення, калі той сапраўды спусціцца ўніз і спытае, чаму не выканалі яго загады. Ён злосна кінуў на стол ключы і грмынуў кладашчыку:

— Выдай, Міхайлавіч!.. Кожны ходзіць скар-дзіцца...

Праз пількі хвілін Галугці бег да трайлеўса са сьвардзкіма ў руках. Бер і думаў, як узрадуцца Пастаўнічаў новаму інструменту. Бер Мішка і не ўваўляў, што ходзіць маёр па кабінете, заклаўшы рукі за спіну, і шпэца: «Прыдзе ці не, прыдзе ці не?»

Калі Мішка прыйшоў у секцыю — Мацей не спаў. Ён сядзеў каля расчыненага аяна, кураў, ішоў думка. А Мішка халася паглядзець і хоць думка адказаў яму. Галугці зразумеў, што Мацей думае пра нешта сваё. Твар яго, сесены дробнымі маршчынкамі, быў задумнены. І ўсё ж Мацей раскрыв свае думы.

— Воль ты кажаш: што з таго, што маёр мяне таварышам назваў. — Мацей засон і прыкусіў вус. — А скажу табе праў-ду, Міхал, што мяне быц-цам нажом паласнуў... Та-варыш Шулько, кажэ... Па-ты год мяне такім словам не называеце. Грамадзянін Шулько — гаворыць... Гра-мадзянін... Што я, інашэ-меч які?.. — Мацей змоўк і раптам схавіў Галугціва за рывк. Вочы Мацея былі трывожныя. — Чаго мю-чыць, Мішка? Гавары, іна-шэмец, я?

— Што вы, Мацей Юр'е-віч. Які вы інашэмец! — Разумець трэба, Міхал! Я таксама раней думаў: хоць гаршчок называе. Аказваецца, не... Чалавек, аказваецца, не кожнае слова па душы прыходзіцца...

У секцыі хутка ўшыхіма-рылася. Пачулася спакойная, мірае пахаванне. Заснуў і Мацей. А Мішка не спа-ля. Падняўся і, каб не па-будзіць Мацея, шыхка па-дышоў да аяна. Горада не было відзач. Адрозу ж за парканам пачыналася густое жыццёвае неба, усмянае зоркамі і пад-сечане гарадскімі агнімі. Можна гадзіну сядзеў Мішка, можа дзе. Не, ніколі так востра не адчу-ваў ён зьяволення, як у гэтую ноч. І здаваўся, палову б жыцця аддаў, каб зноў трапіць дадому, да цёткі Малывіч, у маленькі пакойчык, дзе ра-вінаю скіраваць на патыльні алаккі і гудзе аламі-навыя вялікі чайнік. Браўлас на досвітак, і зоркі сталі цыяміямі. Галугці лёг, не спрагнаючыся, задрамаў...

Амаль што ўвесь верасень ішлі дажджы. Шэра неба разлілося над дахамі. У лістапад паздымулі халодныя вятры. Яны алосна кінулі ў твар вадзя-ны пыл, стужку ночы ў шыбы вокнаў, спывалі тонка і сумна ў дрочы, які навігуючы ў некалькі рады паверх паркану. У такіх іды жыццё ў калоні-навастанішчэ знісненым. Пасля работы людзі прыходзілі ў секцыю і пакутвалі ад суму. Лягчы (Заканчэнне на 4-й стар.)

3 маладымі трэба працаваць

Пат В. Матэвушаў адночы афі-цыяна заяваў, бышам на Магілёў-шыне няма зараз здольнай літа-ратурнай моладзі, з якой можна было б працаваць. Але гэта памылковыя, невадама чым падтрыманыя сьвардзкіні. Прыклады гаворачы самі за себе. Рады літаратурнай мо-ладзі пачынаюцца на Магілёўшчыне з кожным годам. Многія пачынаю-чы паэты і празаікі вобласці змя-шчаюць свае творы не толькі ў ра-ённых і абласной газетках, але і ў рэспубліканскіх перыядычных вы-даннях.

Надрукаваў у часопісе «Бела-русь» і «Малодосць» свае першыя, увогуле надручаныя апавяданні здо-льны малады празаік В. Нікалаенка, які зараз працуе ў Касцюковіцкай ра

Пасля адкрыцця заслоны

Народныя тэатры — новае слова на ніве нашага сацыялістычнага мастацтва. Да якой мы павінны ўважліва прыслухоўвацца. Трэба дапамагчы гэтым калектывам у іх творчым жыцці і працы.

Напярэдадні новага года адкрылі сваю заслоны Рэчыцкі народны тэатр. Зразумела, яго нараджэнне не з'явілася выпадковым. Яно шычыла звязана з мастацкай самадзейнасцю раёна.

Сваю працу калектыву пачаў з клопатаў аб рэпертуары. І гэта прывільна. Рэпертуар — аснова жыцця не толькі прафесійнага, але і самадзейнага тэатра. Ад яго залежыць творчы рост артыстаў, рэжысёраў, мастакоў і поспех у глядачоў. Пасля абмеркавання і дыскусій на мастацкім савете ў калектыве зацверджаны рэпертуар на 1960 год. У ім — чархаскія спектаклі «Мядзведзь», «Юбілей» і «Прапанова», сучасная п'еса аб выхаванні і дружбе нашай моладзі «Дзень добры, Каця» М. Льюбскага, камедыя В. Зуба «Заслаца не трэба», купалаўская «Паўлінка» і вядомая музычная камедыя Аляксандрава «Вяселле ў Мадэнаў». Як бачым, тут пачаснае месца адведзена сучаснай тэме, класіцы і нават музычнай камедыі, якая больш за ўсё выклікала спрэчку.

Ці варта Народнаму тэатру ставіць апэры? — гаварылі адны.

— Варта, — сцвярджалі другія. — мы павінны быць тэатрам дыяпазонам, каб у спектаклях нашых удзельнічалі харавы і танцавальныя калектывы.

Перамагі прыхільнікі «Вяселля ў Мадэнаў».

На нашу думку, намечаны рэпертуар Рэчыцкага тэатра цікавы і змястоўны як для выканаўцаў, так і для глядачоў. Жанравая разнастайнасць паспрыяе росквіту драматычных, музычных і харэаграфічных здольнасцей удзельнікаў калектыву. А гэта вельмі важна.

Зараз Рэчыцкі тэатр працуе над аднаактоўнай камедыяй Чэхава, якая рытушуе да юбілею пісьменніка і сучаснай камедыі М. Льюбскага «Дзень добры, Каця».

Нам давядзецца пабыць на рэпетыцыях камедыі. Яна пачалася з маістроўкі. Кіраваў мастак Грыгорый Анур'евіч Мароз. Ён разам з акцёрскай стаймі докарэаграфі, асвятляў і дапамагаў іх, бо машыністаў, асвятляльнікаў пакуль што няма ў тэатры.

Вось загаралася агні рампы. Маістроўка скончана. Артысты рэпетыравалі з асаблівым хваляваннем. Гэта зразумела. Першая «сустрэча» з докарэаграфам, «чужымі людзьмі», якія сядзяць у залі. Удзельнікі рэпетыцыі вярталіся малодсцю, энтузіязмам, творчым аганьком і майстарствам пераўвасаблення. Апошнія перыяды за ўсё тэатральнае жыццё: ролі бабкі, настаўніцы Галены Фізіцкай. Як толькі Фізіцкая выйшла на сцэну, мы ўбачылі, што гэта ўжо не 35-гадовая настаўніца, а 60-гадовая бабучка. Выканаўца жыве ў вобразе, нават у паузе, з ледзь хіваватай усмешкай, у паходцы: за кожным словам бабкі — Фізіцкай адчуваецца думка, папцюк. На жаль, гэтага нельга сказаць пра выканаўцаў ролі Каці, яе сяброва Клары і Толькі. Ён і яшчэ пераінкаваў і міаізацыя, і словы, яны не сталі для іх сваімі... Шэражкідае і сфальсаваныя «выратаваць» артыстаў, заглушае ўсё. Гэта парушае жывую сувязь паміж акцёрамі. Наогул, такая «адказная» ролі сфальсаванае праўдзівае жыццё спектакля і сведчыць пра несур'езны адносіны няхай нават асобных выканаўцаў да любімай справы — тэатра. Ды ці патрэбен сфальсаваны народны тэатр? Калектывы народных тэатраў маюць магчымасць працаваць над спектаклем на два месяцы, а не на два тыдні, як гэта робіць некаторыя драматургі, што паказваюць спектаклі «пад сфальсаваным» Народны тэатр — вышэйшы ступень мастацкай самадзейнасці, ён павінен набліжацца па культуры і майстарству да прафесійнага тэатра.

Рэчыцкі калектыв Народнага тэатра здольны, з цікавымі творчымі магчымасцямі. Яго ўзначальвае вопытны мастак кіраўнік — М. Палтаракі. Але трэба патрабаваць дамагчы ад спайго старэйшага брата — Гомельскага драматычнага тэатра, ад рэспубліканскага Дома народнай творчасці і Міністэрства культуры БССР.

Хочацца, каб больш цікавіліся сваім Народным тэатрам і раённымі арганізацыямі. Да гэтага часу не вырашана пытанне аб пераводзе артыстаў на працу ў адну змену... Трэба стварыць усе ўмовы для палёнай працы Рэчыцкага народнага тэатра.

Ул. СТЭЛЬМАХ,
наш спец. кар.

ПАРТЫЗАНСКАЯ КЛЯТВА

Музыка Г. ВАГНЕРА.
Словы Анатоля САСА.

Музыка Г. ВАГНЕРА.
Словы Анатоля САСА.

ры-я сьв-ры парты-за-ны. Ад па-леў, ад за-во-даў сы-
шлі-ся на сход ба-я.

Там, дзе

св-ет-ляя Піч пад напеў быстрых вод а-гі-на-е ля-сы і па-
ля-ны, ад па-леў, ад за-во-даў сы-шлі-ся на сход ба-я.

Там, дзе светлая Піч пад напеў быстрых вод агінае лясы і паліны, ад паляў, ад заводаў сышліся на сход Баяныя сьпарты-заны.

Прамунілі галы у гарачым агні, Навалілі ў палях адрымеда, і аб дружбе і працы у мірныя дні Партизанскае слова звясла.

Над братняй магілай насталі яны, Над курганам сінаі узняліся, У боях сямгюды Радзімы сыны Перамоглі быць пакаляся.

Пераклад з рускай Адама РУСАКА.

Агляд пісем

Цяпер калгасная вёска жыве адной думай, адным клопатамі, як павесці далай гаспадарку так, каб дэ-ржмінова выканаць планы сямгюды, каб яшчэ больш паспяхова праца-ваць у 1960 г. Да гэтага і заклікае пастанова снежанскага Пленума ЦК КПС.

Усе нашы сельскія кінамаханікі ўважліва працягваюць выступленне та-варыша М. С. Хрушчоўа і пастано-ва Пленума ЦК КПС. І ва ўсёх адка-завілі і мы можам унесці сціплы ўклад у агульнаародную справу. Больш увагі будзем надаваць паказу сельскагаспадарчых фільмаў, разам з работнікамі клубных устаноў бу-дзем праводзіць перад сеансамі ту-таркі і даклады спецыялістаў, а лепшыя калгаснікі раскажуць пра свайго вопыт.

«Заўсёды іці ў нагу з жыццём» — гэта стала дэвізам сельскіх кінафі-лімаў. Яшчэ да 42-й гадавіны Кастрычніка ён выканаў план 1959 г. Многія чытачы нашай газеты вы-казваюць шчырую паказку кінамаха-нікам да тое, што яны паказалі прапаганікам калгаснай вёскі такі цікавы фільм, як «М. С. Хрушчоў у Амерыцы». Аб гэтым расказае ў пісьме Л. Грышоў: «Кінамаханік Вагужэўскага адрэда культуры Іван

Ім удзячны калгаснікі

Храпаніцкі здолеў так арганізаваць справу, што літаральна ўсе жытары калгаса «Новае жыццё» глядзелі гэты фільм, глядзелі і радаліся, ганарыліся тым, якую вялікую справу ўдзячылі ўмяваваць міру ва ўсім свеце зрабіў вiзіт М. С. Хрушчоўа ў Злучаныя Штаты Амерыкі».

На Дошчы гонару ў Шклоўскім адзеле культуры вісіць партрэт камсамокі Раісы Понаравай. «Гэта лепшы сельскі кінамаханік нашага раёна», — з панагай гаворыць работнікі культуры пра свайго таварыша.

Пяты год працуе на гухавой перабоўцы Раіса Понарава, — піша ў рэдакцыю старшы дырэктар Магілёўскага абласнога адзела кінафі-лімаў Я. Волкаў. — Штомесячна перавыконвае планы. У мінулым годзе на ён сенакс пабылава звыш 30 тысяч глядачоў. На два месяцы раней тэрміну яна выканалала план 1959 г.

Кіно — самае масавае з усіх ві-даў мастацтва. І нашы кінамаханікі робяць вялікую і пачасную справу: яны нясуць у народ веды і культу-ру.

Плённыя вынікі

Беларускі Рэспубліканскі тэатр юнага глядача падаў вынікі выязных спектакляў за 1959 г. Гэтыя вынікі — добры паказ-чык плённай працы ўсяго калек-тыву тэатра. Але поспехі магілі б быць лепшыя, каб у рэпертуары тэ-атра было больш паралельных спек-такляў. І нягледзячы на абмежаваны рэпертуар для выязных спектак-ляў тэатр у выязных спектаклях «Не верце чыны», «У пошуках радасці», «Не ўсё кату масленіца», тэатр паказаў на сенакс калгасныя клубы, раённых дамоў культуры звыш 105 спектакляў, на якіх пры-сутнічала 35 тысяч глядачоў. Звыш 50 спектакляў паказана калгаснікам Мінскага, Слуцкага, Капыльскага, Нясвіжскага, Ляхавіцкага раёнаў.

У гэтым годзе калектыв тэатра працягвае традыцыю па абслугоўван-ню сельскіх глядачоў, ужо выступіў у райцэнтрах Беразіно, Пухавічы і інш.

Дзавеер

(Заканчэнне. Пачатак на 3-й стар.)

Дабро тым, хто ішоў у бібліятэку. Там да самага аб'ёму прагна чыталіся змурзаныя старонкі, да таго часу, пакуль у пакой не зойдзе дзяжурны і не загадае: спыні!

А яшчэ можна было скінуць боты і, лежачы на ложку, слухаць радыё. Слухаць пра ўсё, што перада-юць: пра калгасы, пра студэнцкае жыццё, пра новыя кінакартаны.

Потым марылі. Па чарзе марылі, кожны ўголас аб сваім: аб добрым касцюме, аб здольнасці, аб утуліцы дэлегата кіно, і ўздыхаючы неабудзі-цка, ды так, што здаецца, уся душа перавароч-ваецца ў чалавека. Толькі б хто і гаварыў, свой расказ звычайна пачынаў так: «Вось калі выйду на волю...» Так гаварылі і тыя, каму заставаўся год тэрміну, і тыя, у каго было наперадзе дзесяць.

Мішка Галугці не марыў ні аб чым. А можа і марыў, ды толькі ніхто не ведаў яго мар. Бывалі дні, калі Галугці скажа два-тры словы Мацвею і зноў маўчыць.

З Пастаўнічавым Мішка бачыўся часта. Маёр знаменна распываў, пра што піша яму пэтка і ні словам не ўспамінаў пра работу. Алючыць маёр за-стаў Мішку ў клубе калі той чытаў пісьмы, дасла-ны ў калонію былым знявольненым.

Рана выпуш першы снег. Ён лёг араду, за ноч, услаўшы зямлю белым дываном. Мішка любіў зі-му. Любіў за тое, што нававаў палючы снег тамінуію рамантыку. Злавалася, што беляя па-лесткі асыпае нехта зверку і вядзе яго, Мішку, у тамінуію свет, як у лес, што вырас за ноч на шкле вокнаў.

Учора ў сталовай Мішка сустраўся з Пастаўні-чавым. Маёр прысутнічаў пры разладчы сядзення. Мішка не мог зразумець: чакаў яго Пастаўнічаў ці яны выпадкова выйшлі разам са сталовай. Яны селі на лаўку каля клуба, разгаварыліся. Мішка слухаў Пастаўнічава, і думкі неслі яго на той бок паркана, у горад. А маёр гаварыў. І вялікі, нева-домы да гэтага часу свет, раскрываўся перад Міш-кам.

— Вы ж чалавек, Галугці, чалавек! Я веру, вы многае можаце: і паважай дружбу, і дачынь тавары-скасць, і самае галоўнае, быць сумленным. Вы кахась таксама можаце. А трапілі вы ў калонію — па няшчасцю. Што ж, такое здарэнца ў жыцці... Пастаўнічаў развітаўся.

Галугці пайшоў па дарожцы.

Ішоў і думаў: гэта ён — чалавек. Ён — кахась можа, паважай можа. Яму вераць таму, што ён усё ж чалавек Мішка пабег, сам не ведаючы ку-ды. Толькі каля паркана спыніў яго чысіці голас: — Стой! Кругом!

Мішка ўздрыгнуў. На вышчы — постаць варт-ваго і тонкая, нерухома палоска сталі.

Два дні Мішка не выходзіў з секцыі: думаў. Нейк працягваў у клубе невялікае пісьмо. Яно было адрасавана Пастаўнічава. Пісаў яго нейкі В. Ваўчок. Ён павядаляў, што вельмі задаволены сваім жыццём... Аднаго Ваўчка Мішка ведаў. Зва-лі яго Валодзькам. І яны сябравалі. У Валодзькі не было башкоў, і ён каля двух год быў беспры-тульным. Пасля вызвалення Лінска Ваўчка накіра-

валі ў дзіцячы дом, а потым — вучыцца ў ФЭН. Некалкі разоў Ваўчок пападаўся на дроб-ных кражах. Яго судзілі. По-тым гаварылі, што ён алдубы тэрмін і паехаў на будоўлі сцвяржаць, што бачыў Ваўчка ў Лінску летам. Мішка перапісаў адрас і, накіраваўшы ў сек-цыю, адразу ж сеў пісаць ліст. Пісаў каротка і прасіў паведаміць, ці той ён Ваўчок, з якім Міш-ка на рынку выцягваў яблык і гандляваў?

Учора Галугці атрымаў ліст у адказ. Раскрыў конверт. З яго вывалілася маленькая фатаграфія. Мішка падыняў яе і, не паспеўшы як след разгле-дзець франтаватага чалавека, штурхнуў у бок Прона.

— Ён.

Валодзька Ваўчок пісаў: «Здароў, Мішка! Уся бялая Ляхаўка, ад мосту да самага пераезду, б'е пякля табе, лепшаму прафэру і першаму дамушні-ку. Усё, Мішка. Нямат болны Воўкі. Есць Уладзімір Ваўчок. Чалавек жанаты, бацька дваіх дзяцей... Шкала, сябра, што сядзіш! А то б сустраўся і пе-ракуліў б па чарцы і расказаў бы табе пра сваю прафесію аўтагешчыка...»

— Ну яго к матары з прафесіяй! — зароў Міш-ка і скаменчаў ліст, кінуў на падлогу.

— Пачтаў бы хоць, — здзівіўся Прона.

— Не хацў! Што ён мне — прафесію, прафесі-ю! — Галугці змоўк. Моўчкі прайшоўся па па-кой і, павярнуўшыся да Прона, сума сказаў: — Ты, калі хочаш, ідзі на работу, Прона. На мяне не глядзі... Сам бачыш: буршчы наша жытхца...

Мішляк нічога не адказаў Мішку. Накінуўшы ваточку, выйшаў з секцыі. Мішка даўга стаў ка-ля яна і ўспамінаў круглы, як гарбуз, рабінці-сты твар Ваўчка. Потым пайшоў у клуб, пакаваў на падваконнік і, разгледзіўшы далонію, дачытаў да канца. Дачытаўшы, склаў і схаваў у кішэню.

Абедаць Мішка не пайшоў — прасядзеў каля стала, схіліўшыся над паперай. Напісаў быў ды не спадбалася. Разарваў ліст і выняў са спытка другі. І гэты разарваў. Толькі трэці тэкс здаўся яму больш уладым. Мішка пісаў, а рука не паспя-вала за думкамі. Літары палалі, налязілі адна на адну, і радкі, хоць няроўныя, затое тугія, клаліся шчыльна, адзін да аднаго. Мішка глянуў на на-пісанае, мармычачы ўголас: «Аракаюся! Аракаюся» ад жыцця, якое пражыў. Калі можаце — на-друкуйце ў газете мой ліст. Хай ведаюць усе да-мушнікі. Мішка Галугці выйшаў з каюны. У чым і стаўлю свой подпіс... Мішка распісаўся, паде-тавіў год, дату.

Галугці ўзяў ваточку і выйшаў з секцыі. У ка-бінеце маёра не аказалася. Не было яго і ў кацш-ляры. Хтосці сказаў, што пайшоў ён у рабочую зону і павінен хутка вярнуцца. Мішка вырашыў чакаць.

Маёр спраўдаў хутка прышоў. Увайшлі ў бу-дынак.

— Па справе да вас, грамадзянін маёр.

— Давяце глінем, якая ў вас справа. Відць, пэтка наведзе хоча?

— Не, хворая яна.

— Значыць, іншая справа.

— Іншая, — Мішка разгарнуў ліст і пакаў яго перад маёрам.

... І некай адразу затрапцала, забілася ў тры-вольнай радасці сэрца: уршыне, нарадзіўся ча-ла-

Створана секцыя рэжысуры

Вельмі добра, што рэжысёры са-браліся на свой першы сход у Рэспубліканскім тэатральным тавары-стве. Даўно настала пільная пра-ца такой сестрацы. Але, на жаль, гэ-тая сестраца не была належным чы-нам падтрыманая сакратарыятам та-варыства. Таму ўдзельнік яе было неадарваўла мала не толькі са ста-ліных тэатраў, але і з абласцей рэспуб-лікі. А рэжысёры радыя, тэлеба-чання, кіно і народных тэатраў ча-мусьні ўсім не былі запрошаны на размову.

У гутарцы, якая ўзнікла на нар-дзе, былі ўзяты цікавыя пытанні. Яны заслугоўваюць сур'ёзнай увагі і далейшай творчай распрацоўкі.

Турбоўнасць аб напымальным рэ-пертуары, К. Саннікаў, Б. Дакутовіч, А. Яфрэмаў, Л. Эльстон і іншыя зра-білі слушныя заўвагі пра майстар-ства беларускага драматургаў, пра тое, што, добра валодаючы мовай, нека-торыя аўтары недастаткова ўмеюць бу-даваць канфіліт, слаба змяняць з творчымі патрабаваннямі тэатра да п'есы.

Нельга не пагадзіцца з прапановай прамоўцаў аб тым, каб калектывы рэ-жысёраў пакапаўся пра лепшую творчую сувязь з пісьменнікамі і са-праўднае ўзаемадзеянне ў вырашэн-ні самай важнай праблемы — прабле-мы сучаснага рэпертуару.

Шыра і ўсклавава гаварылася аб тым, што крытыка не павінна стрымліваць развіцця рэжысуры та-ленаватай і рознай. Нельга выкары-стоўваць у гэтай галіне замест прафес-ійнальнай размовы старую «дубін-ку», што ўсім ужо надаскучала. А імяна гэта было зроблена ў высту-пенні прадаўніка бюро секцыі тэат-ральнага Беларускага тэатральнага таварыства ў час абмеркавання «Даб-радзеў» у купалаўцаў. У творчых спрэчках крытыкі павінны перако-наць грунтоўнымі доказамі, сапраўд-най эрудыцыяй і тонкім густам, а не прышчыпляць (як гэта зроблена ў адрас Б. Эрны) рэжысёру розныя мянушкі.

У прамовах А. Яфрэмава, С. Бір-мы, Ю. Арыянскага, А. Леяўскага і іншых многа увагі было аддзена праблемам рэжысёрскага і акцёрска-га майстарства, у прыватнасці, ства-рэнню трывалага сцэнічнага ансамб-ля, выпрацоўкі адзінага акцёрскага почырка.

Вельмі дасціпна сказаў пра гэта Б. Дакутовіч у сувязі з узнятай ім праблемай тэатрызму спектакля.

— У нас яшчэ, — гаворыць прамоў-ца, — спектакль часам уяўляе механі-чнае з'яднанне самастойна салірую-мага інструментаў, а не стройны, доб-ра зладжаны аркестр.

Слушныя былі думкі аб тым, што спрыяючы сапраўды наватарскім по-шукам рэжысуры, нельга (і аб гэтым пераканальна гаварыў Л. Эльстон), аднак, падмяняць наватарства безу-стойным зліпствам, узаўвелем даўніх фармалістычных напрамкаў, якія толькі шкодзяць рэалістычнай мастацкай творчасці.

У выступленнях І. Касцяцкі, А. Яфрэмава, С. Бірмы, М. Модзя і іншых было выказана пажаданне аб актывізацыі рэжысуры ў вырашэн-ні тэатральных праблем сучаснага тэатра, традыцый і наватарства і аб сістэматычных выступленнях май-старства па творчых пытаннях на ста-ронках друку.

На сходзе вырашаны і арганізацый-ныя пытанні. У склад бюро секцыі рэжысуры абраны Б. Дакутовіч, А. Яфрэмаў (старшыня бюро) і К. Саннікаў.

З выстаўкі беларускай мастацкай фатаграфіі 1959 г. Фотаздымак «Слухачы крытыку» Віталія Бараноўска-га (прыняты на Усесаюзнаю фотавыстаўку «Сямгюдка ў дзевіні»).